

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต เรื่อง “ ฟาติมาห์ “

DIRECTING OF DRAMATIC SHORT FILM TITLE “ FATIMAH “

นางสาวกฤติกา จุฬรัตน์
Miss KRITTIKA CHUNNARAT

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน,เดือน,ปี.....

71324

- 8 พ.ค. 2550

b.....
i.....

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาภาพยนตร์และวิดีโอ ภาควิชานิเทศศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต เรื่อง “ฟาติมะห์”

DIRECTING OF DRAMATIC SHORT FILM TITLE “ FATIMAH “

นางสาวกฤติกา จุณรัตน์
Miss KRITTIKA CHUNNARAT

ภาควิชานิเทศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาภาพยนตร์และวิดีโอ

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์..... วันที่ 7 ธ.ค. ๖๖

(อ.กิตติ ศรีมณี)

หัวหน้าภาควิชานิเทศศิลป์..... วันที่ 7 ธ.ค. ๖๖

(อ. รวีศักดิ์ รักใหม่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต เรื่อง “ฟาติมะห์”
DIRECTING OF DRAMATIC SHORT FILM TITLE “FATIMAH”
ชื่อ นางสาวกฤติกา จุณรัตน์
สาขาวิชา ภาพยนตร์และวีดิโอ ภาควิชาศิลปะศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2548
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์กิติติ ธรรมณี

การกำกับภาพยนตร์แนวชีวิต ที่สามารถนำมาเป็นสื่อในการสะท้อนปัญหาและความเป็นอยู่
ของชาวบ้านท่ามกลางความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

โดยเล่าผ่านเรื่องราวการต่อสู้ชีวิตของฟาติมะห์ เด็กหญิงที่อยากร้องเพลง เพื่อให้พ่อภูมิใจ
ในขณะที่ครอบครัวของเธอต้องดิ้นรนให้อยู่รอด ท่ามกลางสภาพความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ในวันที่ฟาติมะห์ที่มุ่งหวังจะนำรางวัลจากการประกวดร้องเพลงไปให้ผู้เป็นพ่อ เธอไม่
รู้เลยว่าพ่อของเธอได้ตกเป็นหนึ่งในเหยื่อของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเสียแล้ว

กิตติกรรมประกาศ

“ การจะทำภาพยนตร์สักเรื่องนั้น ไม่ได้ทำได้ด้วยคนเดียว” นี่คือคำพูดที่หลายๆ คนตลอดระยะเวลา 4 ปี จนเมื่อได้ทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ คำพูดนั้นก็ได้พิสูจน์ให้เห็น จึงอยากจะขอขอบคุณบุคคลหลายๆ ท่านที่ร่วมทำให้ภาพยนตร์นี้สำเร็จออกมาในที่สุด

ขอขอบคุณ

พ่อ น้ำ ปู่ ย่า และครอบครัว สำหรับทุน และกำลังใจ กำลังใจ ช่วยในการทำงาน

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์กิตติ ศรีมณี

คณะกรรมการทุกท่าน

เลอศักดิ์, พลิตาภรณ์, วุฒิพงษ์, ศรุตินิ, มนพิรา สำหรับทีม ที่ทำให้งานออกมาเป็นรูปร่าง

ชาวบ้าน ม.น้ำขาวใน ม.เขานา

และอีกมากมายหลายท่านที่ช่วยเหลือให้งานสำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณค่ะ

กฤติกา จุณรัตน์

กรกฎาคม 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	ง

บทที่

1. บทนำ

1.1 เบื้องหลังความเป็นมา.....	1
1.2 ลักษณะโครงการ.....	1
1.3 ขอบเขตของโครงการ.....	1
1.4 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
1.5 แนวทางในการบรรลุเป้าหมาย.....	2

2. การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับโครงการ

2.1 ภาพยนตร์.....	3
2.2 การกำกับภาพยนตร์.....	6
2.3 ภาพยนตร์และแนวทางการกำกับ.....	7
2.4 ข้อมูลสำหรับการเขียนบท.....	11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. บทภาพยนตร์	
3.1 ก่อนจะเป็นบทภาพยนตร์.....	17
3.2 บทภาพยนตร์ครั้งที่ 1.....	18
3.3 บทภาพยนตร์ครั้งที่ 2.....	24
3.4 บทภาพยนตร์ครั้งที่ 3.....	25
3.5 การกำหนดลักษณะตัวละคร.....	26
3.6 การพัฒนาเรื่องในบทภาพยนตร์ ครั้งที่ 3.....	29
3.7 การเปลี่ยนแปลงจากบทครั้งที่ 1 สู่บทครั้งที่ 3(ฉบับสมบูรณ์).....	30
3.8 บทแสดงครั้งที่ 3 (Screenplay) ฉบับสมบูรณ์.....	31
4. ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์	
4.1 การคัดเลือกนักแสดง.....	40
4.2 การหาสถานที่ถ่ายทำ.....	46
4.3 งานเอกสาร.....	50
4.4 บทถ่ายทำภาพยนตร์ (Shooting Script).....	53
4.5 บทภาพ (Storyboard).....	59
5. ขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์	
5.1 งานแผนการถ่ายทำ.....	65
5.2 การถ่ายทำภาพยนตร์.....	66
5.3 การบันทึกเสียง.....	69
5.4 อุปกรณ์.....	70
5.5 คู่มือกองถ่าย.....	71
5.6 ประมวลภาพเบื้องหลังการถ่ายทำ.....	72
6. ขั้นตอนหลังการถ่ายทำภาพยนตร์	
6.1 การตัดต่อ.....	76
6.2 ประเภทของการตัดต่อ.....	77

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 รูปแบบของการตัดต่อ.....	78
6.4 หลักของการตัดต่อโดยทั่วไป.....	79
6.5 การตัดหยาบ (Rough Cut)	80
6.6 การตัดสมบูรณ์ (Fine Cut).....	81
6.7 การตัดต่อเสียง.....	83
6.8 องค์ประกอบของเสียงในภาพยนตร์.....	83
7. บทสรุปการทำงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไข	
7.1 เนื้อเรื่อง.....	85
7.2 การถ่ายทำ.....	85
7.3 ฉาก.....	86
7.4 นักแสดง.....	86
7.5 การติดต่อและทำงานร่วมกับผู้อื่น.....	87
7.6 สรุปค่าใช้จ่ายในการถ่ายทำ.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ประวัติผู้เขียน.....	90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ

1. ภาพนักแสดงเด็กหญิง ฟาติมะห์.....	42
2. ภาพนักแสดงชาย ยูซุบ (ปะห์).....	43
3. ภาพนักแสดงเด็กหญิง อารียา.....	44
4. ภาพนักแสดงหญิง นูรี.....	45
5. ภาพสถานที่ถ่ายทำฉากในป่ายาง.....	46
6. ภาพสถานที่ถ่ายทำฉากในลานกว้าง.....	47
7. ภาพสถานที่ถ่ายฉากเดินกลับบ้าน.....	47
8. ภาพแสดงสถานที่ที่ใช้ Set เป็นเวทีประกวดร้องเพลง.....	48
9. ภาพแสดงสถานที่ใช้ถ่ายทำฉากในบ้าน 1.....	49
10. ภาพแสดงสถานที่ใช้ถ่ายทำฉากในบ้าน 2.....	49
11. ภาพแสดงเอกสาร Call Sheet.....	51
12. ภาพแสดงเอกสาร Breakdown Sheet.....	52
13. ภาพ Master Shot.....	66
14. ภาพ Reaction Shot.....	66
15. ภาพ Insert Shot.....	66
16. ภาพแสดงการจัดไฟจากฉากตัวอย่าง.....	67
17. ภาพแสดงการถ่ายทำฉากใหญ่ที่มีการ Setting.....	68
18. ภาพประมวลเบื้องหลังการถ่ายทำ 1.....	72
19. ภาพประมวลเบื้องหลังการถ่ายทำ 2.....	73
20. ภาพประมวลเบื้องหลังการถ่ายทำ 3.....	74
21. ภาพประมวลเบื้องหลังการถ่ายทำ 4.....	75
22. ภาพแสดงการตัดหยาบ Rough Cut.....	80
23. ภาพแสดงการแก้ไขในขั้นตอนการตัดต่อ.....	81
24. ภาพแสดงการลำดับภาพใหม่.....	82

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 เบื้องหลังความเป็นมา

จากข่าวและเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ที่ถูกนำเสนอออกมานั้น มีมุมมองและแง่มุมของชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่นั่นอย่างน่าสนใจ ในฐานะที่ได้อยู่ใกล้และสัมผัสชีวิตความเป็นอยู่มาในระดับหนึ่ง จึงหยิบยกเรื่องราวมาถ่ายทอดโดยใช้รูปแบบของภาพยนตร์เป็นสื่อ โดยจะเลือกแนวทางของภาพยนตร์แนวชีวิต ที่สามารถใส่อารมณ์ ความรู้สึก ให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วม และสัมผัสได้มากกว่าที่ได้รับชมจากข่าวทั่วไป

1.2 ลักษณะของโครงการ

เป็นโครงการการกำกับภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต ที่มีเนื้อหาสะท้อนการดำเนินชีวิตของชาวบ้านที่อยู่ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ท่ามกลางความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่

1.3 ขอบเขตโครงการ

ภาพยนตร์ขนาดสั้นแนวชีวิต ความยาวประมาณ 12 นาที ถ่ายทำด้วยระบบ Digital Video

1.4 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. กำกับภาพยนตร์ขนาดสั้น แนวชีวิต
2. ถ่ายทอดชีวิตที่ต้องดำเนินอยู่ในพื้นที่ ที่มีความขัดแย้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 แนวทางในการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น มีแนวทางในการทำงาน ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางและรูปแบบของ การกำกับภาพยนตร์แนวชีวิต จาก ภาพยนตร์
 - Children of Heaven (ภาพยนตร์อิหร่าน ของผู้กำกับ Majid Majidi)
 - The Mirror (ภาพยนตร์อิหร่าน ของผู้กำกับ Jafar Panah)
2. ศึกษาแนวทางและรูปแบบของ การกำกับภาพยนตร์แนวชีวิต จาก เอกสาร , หนังสือ
 - หนังสือความรู้พื้นฐานทางภาพยนตร์ เรื่อง “มาทำหนังกันเถอะ” โดย ประวิทย์ เต่งอักษร
 - หนังสือ ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ “การศึกษาว่าด้วย 10 ตระกูลสำคัญ” โดย กฤษดา เกิดดี
3. ในด้านการหาข้อมูลเพื่อทำบท
 - ลงพื้นที่ เพื่อดูการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน
 - หากกรณีชีวิตมาเป็นตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และถ่ายภาพประกอบการเก็บข้อมูล
4. ข้อมูลจากหนังสือ และเว็บไซต์ ที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่
 - เรื่อง “วัฒนธรรมอิสลาม” โดย ผศ.เสาวนีย์ จิตต์หมวด
 - บทความ “ความรู้สึกของคนกลัว จากคอลัมน์ คนหลังข่าว โดย มนตรี อุดมพงษ์, หนังสือ The City Journal ปีที่ 1 ฉบับที่ 34
 - หนังสือพิมพ์ประชาชาติอิสลามออนไลน์
 - <http://www.midnightuniv.org>
 - <http://www.tjanews.org/cms/index.php>
 - www.halathailand.com
 - www.manageronline.com
 - www.komchudluk.com

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับโครงการ

2.1 ภาพยนตร์

2.1.1 ภาพยนตร์

การให้ความหมายของภาพยนตร์นั้นสามารถให้ความหมาย คำอธิบาย ได้มากมาย แต่ถ้าอธิบาย ความหลักการ ภาพยนตร์ ก็คือ ภาพที่เคลื่อนไหวได้ เกิดจากภาพนิ่ง หลายๆ ภาพเรียงติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง และเมื่อนำเอาภาพนิ่งเหล่านั้นมาฉายดูทีละภาพด้วยอัตราความเร็วในการฉายต่อภาพเท่าๆ กัน ภาพนิ่งเหล่านั้นจะกลายเป็นภาพเคลื่อนไหว ความคุ้นเคยที่มนุษย์มีต่อภาพยนตร์อีกอย่างหนึ่งก็คือ กระบวนการทำงานในรูปแบบสื่อ ความหมายก็คือ ภาพยนตร์แท้จริงแล้วก็เป็นสื่อๆหนึ่ง จากสื่อหลายทางของมนุษย์ หน้าที่หลักก็คือสื่อสารความคิดจากผู้สร้างไปยังผู้ชม

นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังมีบทบาทด้วยหน้าที่ที่ทำการบันทึก และเล่าเรื่องราวทำให้ภาพยนตร์เป็นตัวสะท้อนยุคสมัย ความคิด มุมมองของผู้คนในแต่ละยุค เหตุการณ์ในแต่ละช่วงได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าการแสดงการดำเนินเรื่องจะเป็นการสร้างหรือปรุงแต่งขึ้นมา แต่ประเด็นที่ภาพยนตร์สื่อออกมานั้นเป็นสิ่งที่ปรุงแต่งไม่ได้ มันคือสิ่งที่ผู้สร้างถ่ายทอดออกมา ภาพยนตร์เรื่องเดียวกัน แต่สร้างคนละยุคสมัย สิ่งที่สื่อออกมาอาจต่างกัน ด้วยความคิด และมุมมองที่เปลี่ยนไป ซึ่งทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และมุมมองของผู้สร้างแต่ละคนด้วย

2.1.2 ภาพยนตร์สั้น

ภาพยนตร์สั้น หรือ หนังสั้น เป็นชื่อที่ฟังดูคุ้นหูในยุคสมัยปัจจุบันที่มีกระแสดอรับและเปิดรับคนทำหนังรุ่นใหม่ จนมีการจัดประกวดเป็นวงกว้างมากขึ้น หนังสั้นจริงๆแล้วก็คือ หนังสายที่ย่นเวลาให้สั้นขึ้น ที่บอกว่าเป็นหนังสายนี้ก็คือด้วยเหตุผลที่ว่า กระบวนการทำงาน ตั้งแต่ต้นจนจบนั้นแทบจะไม่มีเวลาแตกต่างกันเลย เพียงแต่โครงเรื่องของหนังสั้นนั้นจะไม่ซับซ้อนเท่าหนังสาย ทั้งนี้ด้วยเวลาจำกัดการเล่าเรื่องจึงควรเป็นเรื่องที่กระชับ ตรง แต่สามารถสื่อความคิด ตลอดจนแง่มุมต่างๆออกมาได้เทียบเท่าหนังสาย

เสน่ห์ของหนังสั้นในสายตาของคนทำหนังคือ หนังสั้นเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ง่าย ทำได้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณสูงมากนัก จึงไม่ต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายนอก อำนาจตัดสินใจจึงอยู่ในมือคนทำหนัง ได้เต็มที่ ดังคำกล่าวที่ว่า "More money, less freedom. Less money, more freedom." ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มักจะถูกนำมาเปรียบเทียบคนทำหนังและระบบนายทุน ในความหมายเชิงว่า "เมื่อเงินมาก อิสระน้อย เมื่อเงินน้อย อิสระมาก" เงินที่เป็นตัวแทนของระบบทุน และ อิสระที่เป็นตัวแทนของ อำนาจในการตัดสินใจ อิสระในการทำหนังตามแนวคิดของคนหรืออิสระในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

นอกจากนี้หนังสั้นสามารถใช้ทีมงานจำนวนน้อย ตัวอย่างเช่น ถ้าถ่ายหนังเสียงด้วย ฟิล์ม 16 มม. มีทีมงาน 5-6 คน(รวมผู้กำกับ) ก็ทำหนังสั้นได้แล้ว ถ้าถ่าย หนังสายด้วยกล้องวิดีโอ และผู้กำกับถ่ายได้ด้วยตนเอง จำนวนทีมงานที่น้อยที่สุด ก็ทำหนังสั้นได้

2.1.3 ภาพยนตร์แนวชีวิต

ภาพยนตร์แนวชีวิต คือ ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสะท้อนชีวิตของมนุษย์ และบุคคลรอบข้างในสังคม การเลือกที่จะกำกับภาพยนตร์แนวชีวิตจึงเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของมนุษย์ที่มีอยู่ในสังคมมีการพบเจอกับปัญหา และ โดยมากแล้ว 90 % ของหนังที่ทำออกมา ล้วนจัดเป็นหนังแนวนี้

ภาพยนตร์แนวชีวิต สร้างขึ้นเพื่อความสนุกสนานบันเทิงใจเป็นหลัก จึงเล่าเรื่องให้ดูง่าย เข้าใจง่าย ไม่ต้องตีความอะไรมากมาย มีการใช้เทคนิคทั้งภาพและเสียงเพื่อสื่อความหมายและเพื่อให้คนดูมีอารมณ์ร่วมไปกับหนัง อย่างเช่น เมื่อต้องการเน้นอารมณ์เศร้าเมื่อนางนาคต้องพรากจากคนรัก ก็จะตัดไปที่ภาพโคลส-อัพนั้นนางนาคมีน้ำตาค่อยๆ ไหลรินออกมาเป็นสาย คนตรีเศร้าๆ ดังขึ้นมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพยนตร์แนวชีวิตยังมีลักษณะปลีกย่อยลงไปอีก จากใน E – learning ของเว็บไซต์ eotoday¹ ในหมวดภาพยนตร์ ได้แบ่งรูปแบบของภาพยนตร์แนวชีวิตไว้คือ Melodrama, Dramatic Realist และ Romance

Melodrama คือหนังชีวิต มีลักษณะชัดๆ อย่างเช่น

- ใช้เทคนิคทางภาพและเสียงในการชักจูงอารมณ์คนดูให้คล้อยตาม
- พล็อตเรื่องเข้มข้น เกินจริงมีเหตุบังเอิญเข้ามาทำให้เรื่องพลิกผันเปลี่ยนไป
- แบ่งตัวละครเป็นฝ่ายๆ ชัดเจน มีตัวละครที่เป็น Typed Character เช่นพระเอกผู้แสนดี นางเอกแสนซื่อ ตัวโกงเลวร้ายสุดๆ อะไรทำนองนั้น คือตัวละครมีด้านเดียว แบบ มีพัฒนาการของตัวละครน้อยแต่ทำให้คนดูรู้สึกผูกพันเอาใจช่วยได้ง่าย
- การคัดเลือกนักแสดง (Casting) ก็เลือกจากที่จะชักจูงอารมณ์คนดูได้เร็วและแรง เช่น พระเอกนางเอกมักต้องหล่อสวย(เพื่อให้คนดูผูกพันได้เร็ว ใกล้เคียงความคิดฝันของคนดู)

Dramatic Realist เกิดขึ้นเพราะคนดูชักเลี่ยนกับสูตรสำเร็จของ หนังเมโลดราม่า ลักษณะคือ

- มีพล็อตเรื่องที่คาดเดายากหน่อย พล็อตเรื่องจะ ใกล้เคียงความเป็นจริงมากกว่า ไม่บีบเร้าอารมณ์มากเท่าเมโลดราม่า
- ตัวละครมีความสมจริงและความลึก (Round Character) เป็นปुरुชน มีที่มาที่ไป เหตุผลของการกระทำ มีความเป็น "พระเอก" หรือ "ผู้ร้าย" น้อยลง มักจบโดย ไม่ให้คนดูรู้สึกผูกพันกับตัวละครมากนัก
- Casting การคัดเลือกตัวแสดงจะคำนึงถึงความเป็นจริง คือถ้าเป็นหนัง เมโลดราม่า นางเอกอยู่ในสลัม แต่จะดูสวยไฮโซ แต่ถ้าเป็น Dramatic Realist นางเอกก็จะดูสมกับที่อยู่ ในสลัมหน่อย

Romance หนังสไตล์นี้คลี่คลายมาจากละครเวที ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่อง เกี่ยวกับความรัก แต่เป็นเรื่องของอุดมคติ (Idealistic) มีลักษณะเช่น

¹ <http://www.eotoday.com/movies/workshops/style/index1.html> - ให้ความรู้เกี่ยวกับทางภาพยนตร์ ในด้าน

ต่างๆ โดยมีผู้ที่เขียนบทความก็เป็นผู้ที่คร่ำหวอดเกี่ยวกับภาพยนตร์หลายๆ ท่าน เช่น คุณจิระ มะลิกุล, คุณเป็นเอก รัตนเรือง, คุณประวิทย์ เตงอักษร, คุณยงยุทธ ทองกองทุน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มักพูดถึงการต่อสู้เพื่อคุณธรรม "ธรรมะย่อมชนะอธรรม" ตัวละครจึงเป็น Idealistic
- ตัวละครเป็น Typed Character แทบไม่มีพัฒนาการเลย คือเป็นคนดีและ มุ่งมั่นตั้งแต่ต้นจนจบ ตัวละครเชื่ออย่างไรก็ทำอย่างนั้น อุปสรรคมากแค่ไหน ก็ไม่ถอย ยึดในอุดมการณ์ คนดูจะมองเห็นจุดยืนของตัวละครนั้น ได้ชัดเจน
- ใช้เทคนิคของภาพยนตร์ในการชักจูงอารมณ์สูงมาก โนม่น้าวให้คล้อยตาม ไปกับตัวละคร
- เหมาะกับการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นคติให้คนในสังคม เกี่ยวข้องหรือสะท้อนสังคมในยุค นั้นๆ
- ถ้าจัดแบบ Genre (แนวหนัง) ก็คือหนังคาบอวย หนังผจญภัย หนังจินก่าลึงภายในแทบทุกเรื่องจัดเป็น Romance เช่น ฤทธิ์มีดสั้น

หนังหลายต่อหลายเรื่องไม่อาจจัดประเภทได้ชัดเจน (โดยเฉพาะหนังยุคใหม่ๆ นี้) หนังสั้นเรื่อง ดูโดยรวมเป็น Dramatic Realist แต่อาจใช้วิธีบีบอารมณ์แบบ Melodrama ในบางฉาก เช่น *In the Name of the Father (1993)* หรือตัวหนัง เป็นสไตล์ เมโลดราม่า แต่มีพระเอกแบบ Romance เช่น *Superman (1978)*

2.2 การกำกับภาพยนตร์

การผลิตภาพยนตร์สักเรื่องนั้นถือว่าเป็นงานที่ใหญ่พอสมควร เราไม่สามารถสร้างภาพยนตร์ได้ด้วยตัวคนเดียว มันต้องประกอบขึ้นจากหลายๆ องค์ประกอบ แต่การมาจากต่างที่ต่างความคิด การทำงานอาจไม่ราบรื่น จึงต้องมีผู้ที่เป็นเสมือนแกนในการทำงาน คอยควบคุมดูแล จัดสรร ชี้อัดในงาน นั่นก็คือ ผู้กำกับ

ในกระบวนการสร้างภาพยนตร์ภาพที่อยู่ในหัวผู้กำกับจะถูกถ่ายทอดออกมาเป็นส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะการแสดงจะเป็นอย่างไรขอบเขตแค่ไหน อารมณ์อย่างไร กล้องจะใช้ขนาดภาพไหน มุมมองอย่างไร ทุกสิ่งทุกอย่างต้องอยู่ในหัวผู้กำกับ มีสิทธิเด็ดขาดในการตัดสินใจว่าจะเอาอย่างไร และเรียบเรียง รวบรวมความคิด ออกมาอธิบายให้ทุกคนเข้าใจความคิดนั้นและให้ออกมาเป็นภาพเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ภาพยนตร์และแนวทางการกำกับ

ภายใต้ข้อจำกัดมากมายของคนทำหนัง ผู้กำกับจากอิหร่านจะฝ่าข้ามอุปสรรคทั้งข้อห้ามทางศาสนา ความเคร่งครัดในการนำเสนอเรื่องราวใดๆ กระทั่งบทวิพากษ์วิจารณ์สังคมมาได้ เมื่อห้ามทำหนังรัก หนังเพื่อฝัน และหนังสะท้อนสังคม ผู้กำกับเหล่านี้จะหาทางออกด้วยการทำ “หนังเด็ก”

ผู้กำกับจากอิหร่านที่มีชื่อเสียงและถือเป็นผู้บุกเบิกโลกของหนังมุสลิมก็คงหนีไม่พ้น อับบาส เคียรอสตามี² (Where is the friend's house) และนักทำหนังชาวอิหร่านที่เกาะกลุ่มมาด้วยกัน นอกเหนือ จากเคียรอสตามีแล้ว ยังประกอบไปด้วย โมห์เซ็น มัคมัลบัฟ³, มาฮิด มายิตี⁴ และ จาร์ฟา ปานาฮี⁵ โดยเฉพาะคนหลังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ผลงานของเขาน่าจะถูกพูดถึงในวงกว้างมากที่สุด เมื่อเทียบกับคนอื่นๆ มองในแง่เนื้อหาและการนำเสนอแล้ว งานของปานาฮีก็ยืนอยู่ตรงกลางระหว่างหนังที่หนักมาก ๆ (ของเคียรอสตามีหรือมัคมัลบัฟ) และหนังที่เร้าอารมณ์มาก ๆ (ของมายิตี) มันมีลักษณะของความพอดี ที่เข้าถึงคนส่วนใหญ่ได้มากกว่า

ในการทำศิลปะนิพนธ์ภาพยนตร์เรื่อง “ฟาติมะห์” หนังอิหร่านสามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างได้ดี เพราะอิหร่านเป็นประเทศที่เผชิญหน้ากับสงครามและความไม่สงบมายาวนาน ซึ่งแม้ตอนนี้ ความวุ่นวายต่างๆ นานาที่ยื้อไม่ให้ประเทศพัฒนาไปอย่างที่ควรจะเป็น และมีเงื่อนไขทางสังคมที่ซับซ้อนยุ่งเหยิงมาก ซึ่งสภาพสังคมที่ถึงแม้จะรุนแรงมากกว่าแต่ก็มีความคล้ายคลึงกับทางจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน เมื่อปัญหาที่แท้จริงของอิหร่านไม่ได้มาจากข้อเขียนของสื่อมวลชน หรือรายการโทรทัศน์ทางซีเอ็นเอ็น แต่น่าเหลือเชื่อ ว่า สื่อที่สะท้อนเรื่องราวเหล่านี้ ออกมาได้อย่างชัดเจนก็คือ ภาพยนตร์

² อับบาส เคียรอสตามี ผู้กำกับหนังชาวอิหร่าน มีผลงาน คือ Where is the friend's home , Under the Olive Trees , A taste of Cherry , The wind Carry us และ Ten (มิถุนายน 2548)

³ โมห์เซ็น มัคมัลบัฟ มีผลงาน คือ The Cyclist,Gabbeh,A moment of Innocence และ Kandahar (มิถุนายน 2548)

⁴ มาฮิด มายิตี มีผลงาน คือ The Children of Heaven , The color of Paradise, Baran (มิถุนายน 2548)

⁵ จาร์ฟา ปานาฮี มีผลงานคือ The Cycle , The Mirror (มิถุนายน 2548)

จุดเด่นของหนังสือที่เรารับรู้ได้จึงไม่ใช่เพียงแค่การดำเนินเรื่องราวได้อย่างเป็นธรรมชาติ แต่เป็นเรื่องของการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นออกมาได้อย่างหวุดหวิดกับการถูกวิพากษ์จากสังคมมุสลิม การเล่าเรื่องธรรมดาของชีวิตคนคนหนึ่ง แต่สามารถให้สารทางด้านสังคม ปัญหาคุณภาพชีวิต ได้เป็นอย่างดี เป็นเรื่องที่น่าฟัง เห็นได้ชัดจากที่หนังสือส่วนมากจะใช้นักแสดงนำเป็นเด็ก กับความรู้สึกของคำว่า “เหยื่อบริสุทธิ์” อันเป็นตัวแทนของผู้ที่ต้องรับชะตากรรมร่วมกันในประเทศโดยไม่มีทางเลือก ภาพยนตร์ที่น่าสนใจและค่อนข้างเป็นที่รู้จักได้แก่

Children of Heaven ผลงานปี 1997 ของ มาจิด มาจิดี เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางเมื่อเอ่ยถึงหนังสือยุคใหม่ มาจิด มาจิดี นำเสนอเรื่องราวของ อาลี (Mir Farrok Hashemian) และ ซาร่า (Bahare Seddiqi) สองพี่น้องที่กำลังเผชิญปัญหายุงยากใจ เนื่องจากในวันหนึ่งพี่ชายเผลอรองเท้าของน้องสาวไปซ่อมที่ร้าน และขณะที่แวะซื้อของให้แม่ เขาทำรองเท้าของน้องสาวหาย ด้วยฐานะที่ยากจน พ่อตกงาน แม่ล้มเจ็บ สองพี่น้องได้แต่เก็บความลับเรื่องนี้ไว้และแก้ปัญหากันเองด้วยการผลัดกันใส่รองเท้าไปโรงเรียน จนวันหนึ่งทั้งสองได้พบว่ารองเท้าคู่นั้นไม่ได้หายไปไหน แต่กลับไปอยู่ที่เด็กหญิงอีกคน มาจิด มาจิดี เปิดโอกาสให้อาลีได้พิสูจน์ความรับผิดชอบต่อน้องสาวด้วยการเข้าแข่งขันวิ่งมาราธอนที่มีรางวัลน่าสนใจ คือ รองเท้าผ้าใบคู่ใหม่เพียงแต่...มันเป็นรางวัลสำหรับผู้เข้าเส้นชัยเป็นอันดับที่ 3 อาลี จะต้อง “ทำทุกทาง” ให้เข้าเส้นชัยเป็นคนี่ 3

มาจิด มาจิดี เลือที่จะใช้อาลี เป็นตัวแทนของโลกใบที่ถูกทิ้งขว้างจากสังคม โลกสองใบที่แตกต่างกันในเรื่องของโอกาส ขณะที่หญิงสาวชนชั้นกลางจัดการแต่งตัวให้กับลูกชายของเธอและถ่ายภาพร่วมกันอย่างมีความสุขก่อนจะส่งลูก เข้าแข่งขันวิ่งมาราธอน อาลีมีเพียงรองเท้าเก่าๆ คู่หนึ่งที่เขากับน้องสาวผลัดกันใช้วิ่งไปโรงเรียนเท่านั้น หนังสือพาผู้ชมมาถึงฉากสุดท้ายที่ซ่อนความหมายอย่างคมคาย ต่อด้วยภาพอาลีกลับบ้านถอดรองเท้า รองเท้า และนั่งแช่เท้าอยู่ในบ่อน้ำกลางบ้านมีฝูงปลาแหวกว่ายตรงเข้ามาสัมผัสบาดแผลที่บวมช้ำบนฝ่าเท้า

คนคุณจะรู้สึกได้ว่าสวรรค์อันแท้จริงของอาลีจึงไม่ใช่เหรียญทองของตำแหน่งแชมป์วิ่งมาราธอนหรือสวนสวยในบ้านหลังใหญ่ แต่อยู่ใกล้แค่บ่อน้ำกลางบ้าน ที่ที่ซึ่งพ่อเริ่มมีโอกาสดำเนินงานทำ แม่เลี้ยงน้องคนเล็กอยู่กับบ้าน และน้องสาวที่จะมีรองเท้าคู่ใหม่ใส่ไปโรงเรียน และนั่นจะเป็นของขวัญพิเศษสุดที่เด็กชายวัยเก้าขวบคนหนึ่งอย่างอาลีควรจะได้รับจากโลกใบนี้ ซึ่งหนังสือเล่มนี้จะจบ โดยให้คนดูรับรู้แทนอาลี ว่าอาลีกำลังจะได้รับการตอบแทนจากสวรรค์ในไม่ช้า เมื่อเราได้ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เห็นภาพพ่อของอาตีเข็นรถจักรยานกลับบ้านในห่อของท้ายจักรยานมีรองเท้าสองคู่สำหรับเด็กชาย เด็กหญิง

ในกรณีของภาพยนตร์เรื่องนี้ จะเห็นว่ากรวางเรื่องมีความเป็น Melodrama แต่ในขณะที่เดียวกันกลับทำให้คนดูเชื่อได้สนิทใจและคล้อยตามไปกับความพยายามของเด็กทั้งคู่ และไม่มีสิ่งที่จะแฝงความต่างในสังคมลงไปในหนังโดยผ่านการแสดงของเด็ก หรือ สะท้อนสภาพสังคมผ่านเด็ก

The Mirror ผลงานปี 1997 ของ จาร์ฟา ปานาฮี หนังดำเนินเรื่องด้วยตัวละครเด็ก คือ มีนา เด็กหญิงชั้น ป.1 ที่กำลังนั่งรอแม่มารับกลับบ้านหลังเลิกเรียน ในขณะที่เพื่อนๆ กลับบ้านไปหมดแล้ว แต่ยังไม่มีความหวังว่าผู้ปกครองของเธอจะมารับ มีนาตัดสินใจเดินทางกลับบ้านเอง เพราะทนรอไม่ไหวปัญหาก็คือ เด็กน้อยไม่แน่ใจนักว่า ทางกลับบ้านนั้นอยู่เส้นไหน จำได้แต่อนุสาวรีย์ที่อยู่ละแวกบ้าน ซึ่งบอกกับใครแล้ว ก็ไม่มีใครใครจะนึกออก แต่เธอก็ยังพยายามจะหาทางกลับไปบ้านด้วยตัวเอง หลังจากพยายามอยู่นาน ความหวังในการกลับถึงบ้านยิ่งริบหรี่ลง และเด็กน้อยก็เริ่มน้ำตาคลอเบาๆ ยิ่งไปกว่านั้น คนรอบข้างก็ดูจะไม่มีใครที่คิดจะช่วยเหลือเธออย่างจริงจังๆ

ปานาฮีหักมุมด้วยการให้มีนาหันมามองกล้อง และเสียงใครสักคนจากข้างหลังกล้องก็แทรกเข้ามาว่า “อย่าหันมามองกล้องสิมีนา” ไม่นานเด็กน้อยก็ดึงผ้าโพกหัวและเผือกปลอมๆ ออกด้วยความหงุดหงิด และบอกไปว่า “หนูไม่ถ่ายแล้ว ไม่เล่นด้วยแล้ว” และเดินออกจากฉากไป แทนที่จะงอนจ้องเด็ก ผู้กำกับและทีมงานกลับปล่อยให้มีนากลับบ้านไปตามลำพัง และเปลี่ยนมาถ่ายสารคดีว่าด้วยการกลับบ้านของมีนาแทน

และแล้วมีนาก็ได้เริ่มผจญภัยเหมือนหนังที่เธอเล่นอีกครั้งหนึ่ง โดยมีกล้องคอยจับภาพอยู่ห่างๆ ปานาฮีบอกกับคนดูอย่างอ้อมๆ ว่า สิ่งที่คุณเห็นในหนังเมื่อครั้งชั่วโมงแรกที่ไม่มีใครนึกจะสนใจเด็กน้อยนั้น มันไม่ใช่เรื่องที่แท้จริง เพราะในสภาพความเป็นจริง ก็มีคนนับร้อยที่พร้อมจะเมินเฉยและเห็นว่ามันไม่ใช่ฐานะของตัวเอง

The Mirror พุดถึงประเด็นที่เป็นปัญหาเรื้อรังของอิหร่าน นั่นคือการที่ทุกคนมัวแต่นึกถึงผล ประโยชน์ ของตนเอง จนกระทั่งมองข้าม และบางครั้งก็ถึงขั้นทำร้าย คนรอบข้าง (หรือคนที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค้อยกว่า) อย่างไม่รู้ตัว ซึ่งเป็นปัญหาที่จะว่าไปแล้วก็เกิดขึ้นกับทุกสังคม รวมทั้งสังคมชายแดนภาคได้ด้วย เพียงแต่ผลกระทบที่สะท้อนออกมาจะมีความรุนแรงต่างกัน

จากตัวอย่างภาพยนตร์อิหร่านทั้งสองเรื่อง ที่ได้เล่าเรื่องผ่านเด็กนี้ เป็นตัวอย่างที่ดีในการที่จะศึกษา ทั้งแนววิธีการคิด การทำงาน รูปแบบการนำเสนอมาประยุกต์ใช้ในศิลปนิพนธ์ฉบับนี้

ในส่วนของการกำกับภาพยนตร์ การเลือกศึกษาแนวทางการกำกับของผู้กำกับหนังในโลกมุสลิม ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลคือ

- เป็นการกำกับภาพยนตร์ที่มีเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง การหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งตามหลักศาสนา
- มีการกำกับการแสดงที่สร้างความเป็นธรรมชาติให้กับตัวละคร เช่น มาจิด มาจิดี (Majid Majidi) ผู้กำกับหนังเรื่องนี้ให้สัมภาษณ์ว่า เขาใช้วิธีช้อนกล้องและทีมงานในการถ่ายทำ เพื่อให้ภาพออกมาสมจริง ไม่เว้นแม้กับตัวละครหลัก ทำให้การแสดงออกมาดูเป็นธรรมชาติ
- การเล่าเรื่องราวที่เรียบง่าย เป็นธรรมชาติในการดำเนินชีวิต แต่แฝง การวิพากษ์ และสะท้อนสังคมอย่างคมคาย เช่นเดียวกับในตัวภาพยนตร์ที่ได้เล่าเรื่องราวการดำเนินชีวิต ใช้ครอบครัวขึ้นมาเป็นตัวสะท้อนสังคม โดยอิงความจริงและเลือกที่จะเพิ่มหรือบิบบเน้นอารมณ์ในบางช่วงเท่านั้น ทำให้ภาพยนตร์แนวชีวิตเรื่องนี้ไม่ได้ดำเนินไปตามครรลองของตัวละครที่เกิดมาพบเจอปัญหา มีการแก้ไขและการคลี่คลายปัญหา แต่เป็นไปในรูปแบบที่ปล่อยให้เนื้อเรื่องเป็นไปอย่างธรรมชาติ ตามความเป็นจริงของสังคมและสภาพแวดล้อมของตัวละครนั้นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ข้อมูลสำหรับการเขียนบท

2.4.1 ความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางแสดงจำนวนประชากรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี ค.ศ. 1990 และ 2000⁶

จังหวัด	จำนวนรวม (1990)	จำนวนมุสลิม	
		(1990)	(2000)
สตูล	208,918	139,821	266,586
ปัตตานี	515,372	403,287	668,648
นราธิวาส	546,755	432,655	706,653
ยะลา	340,982	217,365	423,629
รวมทั้งหมด	1,612,027	1,193,128	2,065,516

ชาวมุสลิมคือชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ตารางได้แสดงให้เห็นถึงจำนวนประชากรของชาวมุสลิมช่วงปี ค.ศ.1990 และ 2000อย่างที่ไม่อาจพบเห็นได้ในชนกลุ่มน้อยอื่นๆ เช่น ชาวล้านนาในภาคเหนือ และชนเชื้อชาติลาวในภาคอีสาน ชุมชนชาวมุสลิมมีการต่อต้านอย่างแข็งขันต่อการบูรณาการแห่งชาติ

ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยที่สำคัญแห่งความไม่ลงรอยกันระหว่าง"ชาวมุสลิม"และ"ชาวไทยพุทธ"ซึ่งไม่สามารถไกล่เกลี่ยกันได้โดยง่าย โดยอาศัยกระบวนการแห่งการพัฒนาและการสร้างความทันสมัยใหม่ (Modernization) ด้วยเหตุที่ไม่เฉพาะแต่เพียงฐานะทางประวัติศาสตร์อันมีอยู่จริงของราชอาณาจักรปัตตานี (ช่วงระหว่างปี ค.ศ.1475-1902) เท่านั้น แต่รวมถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา ซึ่งถูกใช้เป็น "เครื่องบ่งชี้ทางการเมืองและวัฒนธรรม" เพื่อที่จะสนับสนุนข้ออ้างความเป็นเอกลักษณ์ชนชั้นรองของประเทศของพวกเขา

จากผลพวงของประวัติศาสตร์การเมืองยุคอาณานิคม ชุมชนชาวมุสลิมได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของรัฐประชาชาติไทย (Thai Nation-State) เมื่อมีการบีบบังคับผนวกรวมดินแดนแห่งราชอาณาจักรปัตตานีเข้ามา ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามุสลิมยังคงยึดมั่นอยู่กับดินแดนดั้งเดิม ซึ่งปัจจุบันคือบริเวณพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ทั้งนี้ กลุ่มชาวมุสลิมได้

⁶ ที่มา : National Statistical Office, Office of the Prime Minister, Bangkok, 1990 & 2000

สำเนียงถึงเหตุผลของการแบ่งแยกดินแดนว่า "ไม่เฉพาะแต่มีเงื่อนไขในทางประวัติศาสตร์สังคมรองรับเท่านั้น แต่เรื่องดังกล่าวมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ด้วย ถ้าหากพวกเขาได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากบรรดาประเทศและองค์กรภายนอกที่เห็นอกเห็นใจ หรือหากว่าเกิดความล้มเหลวหรือความอ่อนแอขึ้นภายในองค์กรปกครองส่วนกลางของไทย

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งทีก่อความยุ่งยากให้การบูรณาการกลุ่มชนชาติส่วนน้อย ก็คือการปฏิเสธจากชนชาติส่วนน้อยนั่นเอง ดังนั้น กระบวนการอันครอบคลุมของการสร้างความเป็นสมัยใหม่ อันหมายถึงการส่งเสริมเศรษฐกิจแบบตลาด การเพิ่มจำนวนคนรู้หนังสือ และการปรับปรุงเส้นทางการคมนาคม ก็ไม่อาจที่จะนำไปสู่การผสมผสานทางวัฒนธรรมที่เป็นเนื้อเดียวกันภายในพื้นที่ดังกล่าวได้ ดังที่ คลิฟฟอร์ด กีตซ์ (Clifford Geertz) ได้ถกเถียงกระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) "ไม่สามารถทำให้ตัดขาดจากสำนักในทางชาติพันธุ์นิยม (Ethnocentrism) ออกไปได้ มันเพียงแต่ทำให้ทันสมัยขึ้นมาเท่านั้นเอง"

ที่ลึกกว่า"แยกดินแดน"

หนังสือพิมพ์ในกรุงเทพฯ ลงข่าวว่าทหารชุดเฉพาะกิจยะลาจับวัยรุ่นได้ 5 คน ในเขตอำเภอเมืองยะลา จากหลักฐานที่ยึดได้ 26 รายการ ส่อว่าวัยรุ่นทั้ง 5 นั้นกำลังวางแผนก่อการร้าย เช่นวางระเบิดและล่าสังหารเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะมีรายชื่อตำรวจระดับยศตั้งแต่นายพันลงมา ถึงนายร้อยตั้ง 30 นาย นอกจากนี้ยังมีแผนที่สนามกีฬาที่ราธิวาสซึ่งนายกฯทักษิณเคยมีกำหนดจะลงไปเล่นบอลอีกด้วย จึงสันนิษฐานว่าจะก่อเหตุในสนามฟุตบอลในวันนั้น

หลักฐานอีกบางชิ้นส่อว่าวัยรุ่นเหล่านี้ฝึกฝึกับแนวทางแยกดินแดน หรือแนวทางที่จะทำให้บ้านเกิดเมืองนอนของตนปลอดพ้นจาก "สยามอันนำเหยียดหยาม" (จากบันทึกของหนึ่งในวัยรุ่นนั้นเอง-ตามข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งรับมาจากทางการอย่างเชื่องๆ อีกทีหนึ่ง)

⁷ ศ.ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ ,สถาบันการณศาสตร์ในสายตานิติ , <http://www.midnightuniv.org> , คัดย่อจากบทความมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน , ลำดับที่ 433,

ทางการไม่ได้ตั้งข้อหาอะไรแก่วัยรุ่นทั้ง 5 เพราะหลักฐานบ่งบอกแต่ว่ามีแผนการณ์ แต่เมื่อ
ยังไม่ได้ปฏิบัติการ ก็ไม่มีความผิดทางกฎหมาย หากอาศัยอำนาจกฏอัยการศึกควบคุมวัยรุ่นทั้ง 5 ไว้
ที่ค่ายสิรินธร อ.ยะรัง จ.ปัตตานี เพื่อสอบสวนเพิ่มเติม

ความสงสัยที่ทางการมีต่อวัยรุ่นทั้ง 5 นั้นสมควรแก่เหตุผลที่หลักฐานทั้ง 26 ชิ้นจะรองรับหรือไม่
ฉะนั้น จึงไม่คิดใจสงสัยอะไรกับการควบคุมตัววัยรุ่นเหล่านี้ไว้ตามกฏอัยการศึก トラบเท่าที่การ
สอบสวนเป็นไปอย่างมีมนุษยธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย และการติดตามสืบข่าวผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
กับวัยรุ่น กระทำไปอย่างเปิดเผย ไม่คุกคามต่อสวัสดิภาพและชีวิตของเขา แต่มีหลักฐานสองสาม
ชิ้นที่หนังสือพิมพ์พูดถึง หนึ่งในนั้นคือเสื่อยึดมีข้อความเขียนว่า Pemuda Itu Gila หนังสือพิมพ์ฝรั่ง
แปลประโยคนี้ว่า Youth fanaticism can do the unimaginable หรือความคลั่งลัทธิของวัยรุ่นยอมทำ
สิ่งที่อยู่เหนือความนึกฝันได้

ข้อความอย่างนี้จะหาจากเสื่อยึดของวัยรุ่นในกรุงเทพฯ ได้อีกหลายตัว แต่ผมก็ไม่ต้องการ
ให้เข้าใจว่าข้อความเดียวกันบนเสื่อยึดของวัยรุ่นในกรุงเทพฯ และปัตตานี-ยะลา-นราธิวาสจะมี
ความหมายเดียวกัน โดยเฉพาะความหมายต่อผู้สวมใส่

หลักฐานอีกชิ้นสองชิ้นเกี่ยวกับความฝักใฝ่ในการ "แยกดินแดน" (ตามความเห็นของ
ทางการ) ชิ้นหนึ่งมีชื่อตามหนังสือพิมพ์ว่า Harimau Mataya ซึ่งแปลไม่ได้ แต่ผมเข้าใจว่าเกิดจาก
ความผิดพลาดในการลอกลายมือของนักข่าว เพราะที่จริงน่าจะเป็น Harimau Melayu หรือ "พยัคฆ์
มลายู" ซึ่งเป็นชีวประวัติของบุคคลที่หนังสือพิมพ์ไทยเมื่อ 50 ปีมาแล้ว เรียกว่า ตนกู มาหมุด ไมฮิ
ยิดิน(Tengku Mahmood Mahyiddin) อีกชิ้นหนึ่งว่าเป็นประวัติของรัฐปาตานี เขียนโดยอะหมัด ฟา
เดร์ อัลฟาตอณี(คืออะหมัด ฟาเดร์ แห่งปัตตานี)

ผมสารภาพว่าไม่เคยอ่านทั้งสองเล่ม แม้กระนั้นก็พอจะรู้อะไรอยู่บ้างเกี่ยวกับ "พยัคฆ์
มลายู" และประวัติปัตตานีในตำนานที่เป็นของคนที่องถิ่น และการ "แยกดินแดน" ในรุ่นโน้น และ
จะขอพูดถึงอย่างย่อๆ ไว้ดังนี้

ตนกู มาหมุด ไมฮิยิดิน เป็นบุตรของตนกู อับดุล กาเดร์ ซึ่งเป็นสุลต่านองค์สุดท้ายของ
ปัตตานี(ซึ่งหมายความว่าเป็นญาติกับสุลต่านแห่งกัสนัน โดยปริยาย) สุลต่านองค์สุดท้ายของ
ปัตตานีถูกรัฐบาลสยามระวางสงสัยว่าจะก่อการกบฏ เพื่อต่อต้านการรวบอำนาจของรัฐบาลสยาม
จึงถูกจับส่งไปจำขังที่พิษณุโลก แม้ในภายหลังอนุญาตให้กลับมาอยู่ที่ปัตตานีได้ แต่ก็ยังระวาง
สงสัยต่อไปถึงลูกหลานด้วย ในที่สุดลูกหลานก็ต้องย้ายเพื่อหลบภัยไปอยู่กัสนัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม้ว่าชาวมลายูมุสลิมจะถูกกดขี่จากนโยบายชาตินิยมของรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในระยะแรกอย่างไร ข้อกล่าวหาเรื่อง "แยกดินแดน" ก็ยังไม่เกิดขึ้นแก่หมู่ผู้นำชาวมลายู จนกระทั่ง เมื่อเกิดรัฐประหารใน พ.ศ.2490 แล้ว รัฐบาลประชาธิปไตยร่วมกับคณะรัฐประหาร จึงใช้ข้อกล่าวหา นี้ในการขจัดกลุ่มคนที่ถูกระแวงว่าจงรักภักดีกับท่านรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์ เช่น หะยีสุทรง ที่ถูกกล่าวหาหะยีสุทรงว่าเป็นกบฏ "แยกดินแดน" และถูกจับกุม(ภายใต้รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์)

มีการปั้นเรื่อง "แยกดินแดน" ให้ไปเชื่อมโยงถึงบุคคลอื่นๆ อีกมาก รวมทั้งตนกู โมฮิยุดดิน ซึ่งพำนักอยู่นอกประเทศ ตั้งแต่นั้นมาข้อกล่าวหาเรื่อง "แยกดินแดน" ก็ติดอยู่ในหมู่ผู้นำไทยจนถึง ทุกวันนี้ บุคคลใดที่ได้รับความเคารพนับถือมาจากประชาชนมลายูมุสลิม โดยเฉพาะที่สัมพันธ์กับ ท่านรัฐบุรุษอาวุโส หรือคุณแช่ม พรหมยงค์(จุฬาราชมนตรี) ก็จะถูกกระแวงสงสัยว่าต้องเกี่ยวข้องกับการ "แยกดินแดน" เสมอ ทั้งๆ ที่ต้นกำเนิดของเรื่อง "แยกดินแดน" นั้นเป็นเรื่องของการแย่งอำนาจ กันของนักการเมืองในกรุงเทพฯนี่เอง

ผู้นำของชาวมลายูมุสลิม โดยเฉพาะพวกที่สืบเนื่องมากับกลุ่มผู้นำตามประเพณี มีความ ใฝ่ฝันถึงอนาคตสังคมของเขาแตกต่างจากที่ผู้นำไทยในกรุงเทพฯคิด รวมทั้งแตกต่างจากคนไทย ส่วนใหญ่ซึ่งถูกการศึกษาและสื่อชักจูงให้คิดทำนองเดียวกันด้วย (แต่นั้นก็ไม่แน่ เพราะนักศึกษา ในช่วง 2516-2519, แอควิวิตท์และเอนจีโอ ก็ใฝ่ฝันถึงอนาคตที่แตกต่างออกไป) แต่ทั้งหมดไม่ได้ คิดว่าอนาคตนั้นอยู่นอก "ประเทศไทย" (ผมคิดว่าแนวทางการแยกเป็นอิสระออกจากประเทศไทย เป็น "รัฐปาดานิ" เป็นแนวคิดที่เกิดในรุ่นหลัง คือเกิดกับกลุ่มองค์กรคิดอาวุธบางกลุ่ม-ขออย่าว่าเพียง บางกลุ่ม-เท่านั้น ซึ่งยังส่อด้วยว่าแม้แนวคิดนี้ก็เสนอขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือการต่อรองมากกว่ามุ่ง จะดำเนินการให้เป็นจริงด้วย)

ความขมขื่นของปัจจุบันไม่ได้มาจากความทรงจำเกี่ยวกับอดีตเพียงอย่างเดียว การที่เด็กหนุ่มลุกขึ้น ตะโกนว่า "กูจะบ้าแล้วโว้ย" คงไม่ใช่เพราะเขาได้อ่านหนังสือประวัติศาสตร์ตำนานท้องถิ่นเท่านั้น แต่สภาพการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบันหลายอย่างที่ผลักดันให้เขาทนรับสภาพต่อไปไม่ไหว พวกเพียงแต่ เหตุเฉพาะหน้า มีญาติมิตรและผู้คนซึ่งเป็นที่นับถือถูกอุ้มหายไปจำนวนมาก(บางคนว่าประมาณ 150 บางคนว่าเกิน 200) มีคดีฆาตกรรมที่เต็มไปด้วยเงื่อนงำน่าสงสัยเกิดขึ้นอีกมากมาย(เช่น ใต้ศรู ที่นราธิวาสซึ่งถูกยิงทิ้งเกือบจะค่อหน้าลูกเมีย เพราะเขารับเลี้ยงเด็กชาวเขาจากภาคเหนือประมาณ 30-40 คน) มีความหวาดกลัวและหวาดระแวงกันจนชีวิตขาดความเป็นปกติสุข ระบาดไปในเกือบ ทุกท้องที่ของสามจังหวัด ทั้งหมดเหล่านี้ไม่เคยมีการสืบสวนสอบสวนให้กระจ่างจนจับตัวคนร้าย ได้สักรายเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังไม่พูดถึงความคับแค้นใจอีกนานาชนิดที่เกิดขึ้นแก่ชาวมลายูมุสลิมในภาคใต้ ซึ่งสั่งสมมาเป็นเวลานาน แต่ทั้งหมดเหล่านี้ก็เพียงพอแล้วที่จะมีบางคนลุกขึ้นตะโกนว่า "กูจะบ้าแล้วว๊วย" หรือลงมือทำอะไรให้สมกับคำตะโกน

การจี้มือไปยังผู้ตะโกนว่า "แยกดินแดน" ไม่ได้ตอบปัญหาอะไรเลย เพราะเท่ากับมองข้ามความคับแค้นใจนานาชนิดซึ่งเกิดขึ้น ทั้งจากเหตุเฉพาะหน้าปัจจุบัน หรือที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน อันเป็นแรงผลักดันให้เขาคิดหรือสนับสนุนการ "แยกดินแดน"

2.4.2 กรณีตัวอย่าง

"ครอบครัวจะอาลี"^๘ ที่ต้องอยู่กันอย่างยากลำบากหลังจาก สะตอป่า เจอะอาลี หัวหน้าครอบครัว ถูกยิงเสียชีวิตเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2548 ทั้งภรรยาและบุตรอีก 4 คนไว้เบื้องหลังนั้น ปรากฏว่าจนถึงวันนี้ ผ่านไปกว่า 2 เดือนแล้ว

ความน่าสนใจของครอบครัวนี้อยู่ที่ชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวที่สูญเสียเสาหลักของครอบครัวไปจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น โดยเด็กหญิงรัศมีลูกสาวคนสุดท้อง ต้องออกไปหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัวด้วยการออกไปขับร้องเพลงอนาซิด โดยที่ทางครอบครัวไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐเลยตามนโยบายที่รัฐบาลประกาศผ่านสื่อมวลชนหลายครั้งว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกราย ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด เป็นข้าราชการหรือชาวบ้าน จะได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นทันที 10,000 บาท

2.4.3 อนาซิด

"อนาซิด" เป็นวัฒนธรรมการดนตรีในศาสนาอิสลาม เป็นเพลงลำนำใช้ขับร้องหรือขับกล่อม คำว่า "นาซิด" มาจากภาษาอาหรับ แปลว่าเพลง หรือบทกวีที่นำมาขับกล่อมเป็นบทเพลงแนวทางในการร้องนาซิด จะต้องมีเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับความรัก ความเสนาหา คนตรีที่ใช้ประกอบต้องไม่มีเครื่องดีดตีตีเป่า ยกเว้นกลองหน้าเดี่ยวซึ่งในภาษาอาหรับเรียกว่า คูป

บทกลอนที่ใช้ร้องมักมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามเป็นหลัก คำว่า นาซิดนี้ ชาวมุสลิมในแถบจังหวัดปัตตานีซึ่งเป็นต้นสายของมุสลิมที่อพยพขึ้นมาตั้งหลักแหล่งที่ปากถัด ออกเสียงว่า นาเซะ หลังจากย้ายถิ่นมาอยู่ภาคกลางเป็นเวลานาน นาเซะ ก็กลายเป็น นาเสบ

^๘ ปกรณ์ พึ่งนคร, สฎีพิเศษและสารคดี เรื่อง "เรือนที่ขาดเสาหลัก กับเสียงเพลงแห่งศรัทธา" ,ขึ้นแสดงบน

เว็บไซต์ <http://www.tjanews.org/cms/index.php> วันจันทร์ที่ 3 ตุลาคม 2005

คำว่า “นาเสบ” เป็นคำเรียกของชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในเขตปากลัด มันบุรีของกรุงเทพฯ นาเสบเพี้ยนมาจากคำว่า “นาเซะ” ซึ่งเป็นคำในภาษามลายูในภาคใต้ เมื่อชาวมุสลิมในเขตปัตตานีอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตมันบุรี การแสดงนาเสบของชาวมุสลิมปากลัดในปัจจุบันมีการใช้เครื่องดนตรีหลายชิ้นประกอบ ได้แก่ ไวโอลิน ฉิ่ง ทับมาริน และแอกคอร์ดเดียน ทำให้การร้องเพลงสนุกสนาน ส่วนเนื้อหายังคงเป็นเรื่องคำสอนทางศาสนาและมีการแต่งเนื้อร้องขึ้นชมธรรมชาติเพิ่มขึ้น

ชาวบ้านในแถบจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ชาวมุสลิมนั้นมีระเบียบและวิถีปฏิบัติในชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ความเชื่อสูงสุดคือเชื่อในพระอัลเลาะห์ที่ข้อสนับสนุน เช่น เรื่องของการละหมาด อันเป็นการขอพร การสวดอิบตีฮาด นบน์มต่อพระเจ้า การร้องเพลงอนาซีด ก็เช่นเดียวกัน เพลงอนาซีดเกิดขึ้นพร้อมๆ กับศาสนาอิสลาม เมื่อท่านนบีฯอพยพจากเมกกะไปยังเมืองมาดีนะห์ ชาวเมืองมาดีนะห์ออกมาต้อนรับท่านศาสดาด้วยบทเพลงอนาซีด มีการตีกลอง หรือบานอ เป็นจังหวะคลอไปตลอดเพลง

บทเพลงอนาซีดพัฒนาไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง เครื่องดนตรีประกอบเพลงจากเดิมที่ใช้กลองบานอเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันมีการใช้เครื่องดนตรีที่ทันสมัยขึ้น เนื้อหาของเพลงและทำนองในแบบอาหรับ ก็เปลี่ยนเป็นทำนองและเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมแต่ละสังคมที่นำไปขับร้อง

“อัลลอส สือลามัด กันกามี อัลลอส สือลามัด สือมวอ , อัลลอส ทรงกุ่มครองเรา อัลลอส ทรงกุ่มครองพวกเราทั้งมวล” เป็นท่อนหนึ่งของเพลงอนาซีดซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการร้องอนาซีดในแบบประเพณีนิยมของชาวไทยมุสลิม มักร้องกันเป็นหมู่คณะ 5-6 คน และนิยมให้เด็กๆ วัยไม่เกิน 12 ปีเป็นผู้ขับขาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

บทที่ 3

บทภาพยนตร์

3.1 ก่อนจะเป็นบทภาพยนตร์

ในการเขียนบทภาพยนตร์นั้นควรเริ่มจากการหาแรงบันดาลใจ ซึ่งสำหรับแต่ละคนก็มีวิธีการหลากหลาย ตัวอย่างจากการเขียนบทภาพยนตร์ของศิลปินเรื่องนี้เริ่มจากการมองสิ่งใกล้ตัว เนื่องจากเป็นคนมีภูมิลำเนาอยู่ที่แถบจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อพูดถึงในยุคปัจจุบันนี้ เหตุการณ์ที่กำลังดังเรียกในแถบนี้ก็คือหนีไม่พ้นเรื่องการค้าการฉ้อโกงร้ายที่มีไม่เว้นแต่ละวัน ซึ่งความสูญเสียที่เกิดกับผู้ประสบเหตุนั้นได้กลายมาเป็นแรงบันดาลใจ ให้ต้องการที่ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นออกมาเป็นภาพยนตร์ขนาดสั้น

จากนั้นจึงเริ่มสร้างโครงเรื่อง ในตอนแรกก็เริ่มวางสถานการณ์ให้กับตัวละคร โดยอิงจากเรื่องจริง ตั้งแต่ข่าวคราวตามหนังสือพิมพ์ หรือจากที่จริงที่ได้ยิน ได้ฟังมา จนเป็นโครงเรื่อง

เรื่องที่น่ามาใช้นำมาจากข่าวในเว็บไซต์ของศูนย์ข่าวอิศรา เป็นเรื่องราวของเด็กหญิงคนหนึ่ง ที่สูญเสียบิดาจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น เพื่อให้เห็นเรื่องดังกล่าวคร่าวๆ ขอลงบทความที่เขียนขึ้นในเว็บไซต์^๙ ดังนี้

“ โรงซ่อมรถหลังเล็กๆ เป็นเพิงไม้มุงด้วยสังกะสีซึ่งตั้งอยู่ใกล้สะพานข้ามคลองคันหยง ริมทางหลวงสาย 42 เส้นทางหลักที่เชื่อมระหว่าง จ.ปัตตานี กับนราธิวาสแห่งนั้น คงไม่มีใครคาดคิดว่า จะเป็นสถานที่สุดท้ายก่อนสิ้นลมหายใจของ สะตอป่า เจอะอาลี ผู้ซึ่งปลูกสร้างโรงซ่อมรถแห่งนี้ขึ้น ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตัวเอง

๗13๒๗

^๙ บทความในเว็บไซต์ศูนย์ข่าวอิศรา , <http://www.tjanews.org/cms/index.php> , (กล่าวไปแล้ว)
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยู ติเห็น ใบใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อสิ้นแสงตะวันของวันที่ 1 สิงหาคม เสียงปืนแตกก้องขึ้นโดยไม่สนใจเวลายานที่แล่นผ่านไปมาบนถนนหลวง แล้วชีวิตของ สะตอป่า ก็ถูกกระชากไปด้วยน้ำมือของคนใจโหด ทั้งให้ครอบครัวจะเอาดีอีก 5 ชีวิต ต้องเผชิญชะตากรรมบนโลกกว้างโดยขาดเสาหลักของครอบครัว

ถึงวันนี้ สมาชิกครอบครัวจะเอาดีที่เหลืออยู่ ประกอบด้วย อาอีเยะ ภรรยาของสะตอป่า และ ลูกๆ อีก 4 คน คือ รอสานี บุตรสาวคนโต นูรีเยะ ลูกสาวคนรอง รัศมี ลูกสาวคนเล็ก และอุสมาน ลูกชายคนสุดท้อง ต้องอยู่กันอย่างยากลำบาก ทั้ง 5 ชีวิตจึงอาศัยเพียงเงิน 4,500 บาทของ รอสานี ซึ่งเป็นลูกจ้างโครงการเร่งด่วนของรัฐบาลเท่านั้น เป็นรายได้ที่เป็นกอบเป็นกำที่สุดของครอบครัว

นอกจากนั้นก็ยังมีเงินเล็กๆ น้อยๆ จากการตระเวนขับร้องเพลงอนาซีดของ รัศมี ลูกสาวคนเล็ก ที่ใช้ประทังชีวิตไปวันๆ เพลงอนาซีดเป็นบทเพลงที่ใช้ขับขานตามงานรื่นเริงของชาวมุสลิม มีเนื้อหารำลึกถึงศาสนานบีมุฮัมมัด นำแปลกที่ทุกคนในครอบครัวจะเอาดี ส่วนเกาะเกี่ยวผูกพันกับบทเพลงอนาซีดเริ่มจาก นูรีเยะ ลูกสาวคนรอง ขณะเลิกการประกวดร้องเพลงอนาซีดของ จ. บัตตานี ต่อมาเมื่ออายุเกินกว่าเกณฑ์ที่จะเข้าประกวดได้ เธอก็หันมาเคี้ยว รัศมี น้องสาวคนเล็กให้เข้าประกวดบ้างและ รัศมี ก็กวาดรางวัลทั้งของ จ. บัตตานี และ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นำความปลาบปลื้มอย่างสูงสุดมาสู่ครอบครัว แต่แล้วบิดาก็มาจากพวกเขาไป โดยเขาถูกยิงขณะนั่งรอลูกสาวเพื่อไปส่งร้องเพลงอนาซีดนั่นเอง!" จากเรื่องตัวอย่างถูกนำมาพัฒนาเป็นบทตามลำดับ ดังนี้

3.2 บทภาพยนตร์ครั้งที่ 1

Plot

ฟาติมะห์ เด็กหญิงวัย 9 ขวบ ที่ออกมาร้องเพลงอนาซีด แม่ของเธอไม่พอใจ และไม่ต้องการให้เธอไปร้องเพลง แต่ฟาติมะห์ก็ทำให้แม่ของเธอเห็นในความพยายาม จนแม่เข้าใจในที่สุด

เรื่องย่อ (synopsis)

ฟาติมะห์เด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวที่สูญเสียผู้นำ คือ พ่อของเธอ ไปกับเหตุการณ์ความไม่สงบ หลังจากนั้นครอบครัวของเธอเริ่มขัดสน แม่ของเธอตกอยู่ในอาการเซื่องซึม เธอค้นพบว่าการร้องเพลง อนาซีดของเธอสามารถสร้างรายได้ได้ เธอออกไปรับจ้างร้องเพลง แม่ห้ามไม่ให้ออกไป แต่ฟาติมะห์ก็ออกมาจนได้ และเมื่อแม่ออกมาตามหาเธอก็ได้พบลูกสาวกำลังขึ้นร้องเพลง อันมีเนื้อหาอ่อนหวาน ขอพรต่อพระเจ้า แม่ซาบซึ้งและ เกิดความละอายต่อความพยายามของลูกสาว แม่เริ่มต้นใหม่โดยมีลูกสาวคอยเคียงข้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทแสดง ครั้งที่ 1 (Screenplay)

Scene 1 หน้าโรงเรียน / ภายนอก / บ่าย

ฟาดิมะห้ ยืนมองดู ป้ายประกาศ รับสมัครเข้าร่วมการ ขับเพลงอนาซีด ประจำปีของโรงเรียน มีนา เพื่อนวัยเดียวกันกับฟาดิมะห้เดินเข้ามางมมือฟาดิมะห้ไปเล่นด้วยกัน ฟาดิมะห้เดินตามไป แต่ก็ยังเหลียวกลับมาดูป้ายประกาศนั้นอีกครั้ง

Scene 2 บ้านฟาดิมะห้ / ภายใน / กลางวัน

ที่บ้าน ภาพขาวดำของชายสวมกอบิเยะห์ในในกรอบบนหลังตู้ ลากลงมาให้เห็น นูรีที่นั่งจับเก้าอี้ที่โคนเสาบ้าน

ฟาดิมะห้เดินเข้ามาในบ้าน นูรีเงยหน้าขึ้นมอง

นูรี

“ไปไหนมา ทำไมกับช้า”

ฟาดิมะห้

“หนูเล่นอยู่กับเพื่อนๆ ที่โรงเรียนจ๊ะ..มะห้”

นูรีหันหน้าไปนั่งจับเก้าอี้เหมือนเดิม ฟาดิมะห้เดินเข้าไปหลังบ้าน

อาริยาเดินเข้ามาในบ้าน มีลูกตัวเล็กถูกอุ้มเข้าข้างเอว อาริยา ยื่นเงินจำนวนหนึ่งให้ นูรี

อาริยา

“อ๊ะ..มะห้...นี่เงินปันผลงวดสุดท้ายแล้วนะ”

นูรียังคงนั่งนิ่ง อาริยาเดินเอาเงินไปวางที่ตู้ แล้วเดินออกจากบ้านไป

ฟาดิมะห้ แอบยืนมองออกมาจากหลังบ้าน

Scene 3 โรงเรียน / ภายใน / กลางวัน

ที่โรงเรียน ฟาดิมะห้เดินเข้าไปหาคุณครูประจำชั้น ขอสมัครเข้าร่วมร้องเพลงอนาซีด

เย็นวันนั้นเธออยู่ซ้อมร้องเพลงกับเพื่อนๆ และครูที่โรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene 4 บ้านฟาติมะห์ / ภายใน / เย็น

แม่ยืนรอด้วยใบหน้า คิ้วขมวด

นุรี

“ไปไหนมาอีกแล้ว”

ฟาติมะห์

“หนู ไปซื้อโมนาซิด ที่..”

ยังไม่ทันตอบคำถามหมด ไม่เรียวก่ถูกหวคมาที่ตัวฟาติมะห์

Scene 5 ห้องนอน / ภายใน / เย็น

ฟาติมะห์ แอบสะอึกสะอื้นอยู่ในห้อง แล้วก็หยิบสมุดเล่มบางจากในกระเป๋านักเรียนออกมา เปิดไปที่หน้าที่มีมือลายมือ เขียนขยุกขยิก ค่อยอ่านและร้องเป็นทำนอง เบาๆ เสียงเพลงโมนาซิด บนเสียงสะอื้นแว่วมาจากในบ้าน นุรียังคงนั่งอยู่ข้างเสา เหม่อมมองรูปสามี

Scene 6 ห้องนอน / ภายใน / กลางคืน

ในตอนกลางคืน ฟาติมะห์ค่อยๆ เขยิบตัวเข้าหาแม่

ฟาติมะห์

“มะห์...พรงนี้ หนูขอยุ่ซื้อโมนาซิดที่โรงเรียน นะจ๊ะ”

ไม่มีเสียงตอบจากนุรี

ฟาติมะห์ไม่เข้่าซี้ เธอค่อยๆ หันหลังชนกับหลังแม่

นุรีหลับตาลง

Scene 7 บ้านฟาติมะห์ / ภายใน / เช้า

ฟาติมะห์ กำลังจะออกจากบ้าน ไปโรงเรียน แม่ยังมานั่งอยู่ที่เดิม ฟาติมะห์หัน ไปมองแม่ ก่อนจะ เดินออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene 8 โรงเรียน / ภายใน+นอก / กลางวัน

ที่โรงเรียน ฟาติมะห์นั่งเรียนหนังสือ
ตกเย็น ฟาติมะห์ไปร่วมร้องเพลงกับเพื่อนๆ

Scene 9 บ้านฟาติมะห์ / ภายใน / เย็น

ที่บ้านแม่ กระสับกระส่ายที่ฟาติมะห์ยังไม่กลับบ้าน

Scene 10 ที่โรงเรียน / ภายนอก / เย็น

ที่โรงเรียน ฟาติมะห์กำลังอิมแอม และมีความสุขกับการร้องเพลง แม่เดินเข้ามาแล้วรีบพาตัวฟาติมะห์กลับบ้าน

Scene 11 ที่บ้านฟาติมะห์ / ภายใน / กล้า

ที่บ้าน ฟาติมะห์ นั่งเงียบอยู่ในห้อง แม่นั่งอยู่ข้างนอก

Scene 12 เวทีโรงเรียน / ภายนอก / บ่าย

ภาพในอดีตผุดขึ้นมาในความทรงจำของนูรี
ทีมงานประกวดร้องเพลง นูรี และฟาติมะห์ ส่งยิ้มให้กับ ยูซบสามีมของเธอที่อยู่อีกฝั่งของถนน
รถมอเตอร์ไซค์ กับ โหม่งซ้อนท้ายขับมาอย่างรวดเร็ว เสียงเป็นมอเตอร์ไซค์ดัง แต่ก็ไม่กลบเสียงปืน
ที่ทำให้ยูซบล้มลง

Scene 13 บ้านฟาติมะห์ / ภายใน / กลางคืน

เสียงฟาติมะห์ จากข้างในห้อง นูคนูรี จากห้วงอดีต

ฟาติมะห์

“มะห์... พรุ่งนี้หนูต้องไปประกวดร้องเพลง..”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นุรี

“ไม่ต้องไป..”

ฟาคิมะห์

“แต่ถ้าชนะเราจะ ได้เงินรางวัลด้วยนะมะห์”

เสียงของฟาคิมะห์เริ่มสั่นเครือ

นุรี

“มะห์..บอกว่าไม่ต้องไปไง”

นุรี ตวาดเสียงดัง ก่อนจะเดินออกไป

Scene 14 บ้านฟาคิมะห์ / ภายใน / ใกล้เคียง

ฟาคิมะห์ค่อยๆหยิบ กระเป๋าสวมเสื้อเพลง ออกจากบ้าน โดยไม่ให้แม่รู้สักตัว

Scene 15 ลานงานที่โรงเรียน/ภายนอก / กลางวัน

ที่งานโรงเรียน คนเริ่มทยอยมากัน ฟาคิมะห์ ยืนคั่นคั่นอยู่หลังเวที เพื่อนๆคนอื่นมีพ่อแม่มาให้กำลังใจ

Scene 16 บ้านฟาคิมะห์ / ภายใน / กลางวัน

นุรี ร้อนใจอยู่ในบ้าน แล้วเธอก็หันไปเห็น รูปถ่าย ของผู้ชายในตู้ ข้างๆกันเป็นถ้วยรางวัล และใบประกาศนียบัตรมากมาย

นุรีรีบเดินออกจากบ้าน

Scene 17 เวทีประกวดที่โรงเรียน/ภายนอก / กลางวัน

ฟาคิมะห์ ขึ้นยืนบนเวที มองดูชาวบ้านที่มาร่วมงาน ทุกคนมัวแต่สนใจกับสิ่งอื่น

ดูเหมือนมีอยู่ไม่กี่คนที่หันมาสนใจเธอ

ฟาคิมะห์ ค่อยๆร้องเพลงออกมา

คนอื่นๆค่อยๆเงยและหันมามอง ฟาคิมะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้คนยื่นออกันมากมาย นูรีได้ยินเสียงเด็กคนหนึ่งร้องเพลง เธอหันไปมองและเห็นฟาติมะห์บนเวที ฟาติมะห์ หันมาเห็นแม่ของเธอ เสียงร้องเพลง เริ่มมีเสียงสะอื้น

Scene 18 บ้านฟาติมะห์ / ภายใน + ภายนอก / กลางวัน

ภาพในอดีตครอบครัวสุขสันต์ ของฟาติมะห์ พ่อแม่ พี่

Scene 19 ลานงานที่โรงเรียน / ภายนอก / เย็น

นูรีค่อยๆทรุดลง น้ำตาเริ่มไหล
ผู้คนหน้าเวทีปรบมือกันเกรียว ให้กับฟาติมะห์
ฟาติมะห์วิ่งลงจากเวทีไปหาแม่ของเธอ
นูรี กอดฟาติมะห์แน่น

Scene 20 ถนนทางเดินกลับบ้าน / ภายนอก / เย็น

มือของสองแม่ลูก เดินจูงมือกันกลับบ้าน ในขณะที่ที่แสงอาทิตย์ ในช่วงเย็น กำลังจะหายไป

- จบ -

3.2.1 ปัญหาของบท ครั้งที่ 1

จากโครงเรื่องดังกล่าวจะเห็นว่าเป็นเรื่องราวที่เล่าถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากครอบครัว ได้สูญเสียพ่อไปแล้ว เรื่องราวระหว่างแม่กับลูกสาวที่ออกไปร้องเพลงหาเงินมา จากโครงเรื่องนี้ จะพบจุดบกพร่องหลายประการ ที่สรุปเป็นข้อๆ ได้ ดังนี้

- มีปัญหาในการออกแบบการแสดงของผู้เป็นแม่ที่ตกอยู่ในภาวะเซื่องซึม ทำให้ไม่เห็น conflict ที่เกิดขึ้นระหว่างแม่ ลูก
- จุดขัดแย้งที่เกิดขึ้นในเรื่อง หลุดจากประเด็นที่ต้องการสะท้อนเหตุการณ์ในภาคใต้
- ตัวละครที่ขาดรายละเอียด การจับใส่ข้อมูลโดยยังไม่ได้มีการค้นคว้าเพียงพอ
- ยังไม่เห็นแรงบันดาลใจที่เพียงพอของตัวละคร ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 วิธีการแก้ไข

ขั้นแรกคือทำความเข้าใจและทบทวนกับเรื่องว่าจริงแล้ว เราต้องการพูดหรือสื่อสารอะไร ด้วยอะไร อย่างไรในเรื่องต้องการนำเรื่องของ เพลงอนาซีคมาใช้ เพลงนี้มีความสำคัญอย่างไร ทั้งต่อเรื่องและต่อครอบครัวนี้ ต้องมีการไปหาข้อมูลเพิ่มเติม และสร้างความสัมพันธ์รวมทั้งโครงเรื่องให้แน่น มีเป้าหมายมากขึ้น

ในบทภาพยนตร์ครั้งที่ 2 จึงจะเพิ่มรายละเอียดที่เป็นแรงจูงใจของตัวละคร เช่น ฟาติมะห์ ที่ทำให้เธอต้องการออกไปร้องเพลง นำไปสู่การสะท้อนให้เห็นชีวิตของครอบครัวที่สูญเสียผู้เป็นพ่อไป แม่ไม่มีความรู้อะไร ไม่มีงานทำ เด็กหญิงรัศมีที่ออกไปร้องเพลงมีรายได้เล็กๆมาประทังครอบครัว เรื่องราวที่นำไปสู่บทภาพยนตร์ ครั้งที่ 2

3.3 บทภาพยนตร์ ครั้งที่ 2

Treatment

A. ครอบครัวสูญเสียพ่อ บ้านเริ่มขาดทุน ฟาติมะห์ไม่มีชุดสวยใส่ไปงานประจำปี ใกล้วันงานฟาติมะห์เริ่มเกริ่นเรื่องชุดใหม่ แต่แม่ก็ดูหงุดหงิดเกินกว่าที่เธอจะออกอ้อนต่อ

B. ฟาติมะห์ไปรับจ้างร้องอนาซีค เพื่อหาเงินมาสำหรับซื้อชุดใหม่ด้วยตัวเอง เธอทดสอบความสามารถของเธอโดยการร้องให้คนอื่นๆฟัง ทุกคนพอใจในเสียงของเธอ ระยะเวลาที่ฟาติมะห์ไม่ค่อยอยู่บ้าน แม่โกรธที่เธอหายไป ตอนกลางคืนฟาติมะห์ออกมาขอแม่ไปทำงานเพื่อร้องเพลง แม่ไม่ให้ไป ฟาติมะห์บอกกับแม่ว่าจะได้เงินห้าร้อยบาท มันเพียงพอที่จะตัดชุดสำหรับงานที่มัสยิด แม่ไปเปิดตู้ที่ตู้เสื้อผ้า ภาพครอบครัวที่สดใส รอยยิ้ม ของลูกๆ ปรากฏขึ้นมาในหัวคำนึง

C. ฟาติมะห์หนีออกมาทำงานเพื่อรับจ้างร้องเพลง

แม่ตามฟาติมะห์มาที่บ้านงานและได้เห็นลูกสาวขึ้นร้องเพลง เมื่อฟาติมะห์หันไปเห็นแม่เสียงเธอเริ่มสั่น แม่เดินเข้าไปกอดลูกสาวตัวน้อยยกน้ำตาตัวเองไปด้วย

แม่จูบลูกสาวกลับบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.1 ปัญหาของบท ครั้งที่ 2

- การแก้ไขแรงจูงใจ จากบทครั้งที่ 1 โดยการหยิบยกวัตถุประสงค์ถึง ไม่สร้างอารมณ์ เพราะสิ่งที่เป็นแรงจูงใจนั้น ไม่มีพลัง กล่าวคือ ความเป็นมาของแรงจูงใจในทีนี้คือเสื้อผ้าชุดใหม่นั้น ไม่มีที่มา หรือตัวบ่งบอกความผูกพันกับตัวละคร
- ยังไม่เห็นภาพบรรยากาศของความเป็นอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

3.3.2 วิธีการแก้ไข

เพื่อแก้เรื่องภาพการใช้ชีวิตท่ามกลางความขัดแย้ง จึงจะกลับเรื่องจากที่เดิมเล่าเหตุการณ์ หลังจากครอบครัวสูญเสียเสาหลักไป มาเป็นก่อนที่จะเสีย เพื่อให้ตัวละครพ่อ เป็นภาพของผู้ที่ใช้ชีวิตท่ามกลางความขัดแย้ง และตัวละครฟาดิมะห์ เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบในความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าว

3.4 บทภาพยนตร์ครั้งที่ 3

โครงเรื่องย่อ (Synopsis)

ฟาดิมะห์ ลูกสาวคนเล็กของครอบครัวมุสลิมที่อาศัยอยู่แถบชายแดนภาคใต้ เธอต้องฝึกร้องเพลงอนาซิดกับอารียาพี่สาวของเธอ ซึ่งเป็นแชมป์การร้องเพลงอนาซิด เมื่อหมู่บ้านกำลังจะมีงานประกวดร้องเพลงอนาซิด แต่อารียาอายุเกินที่จะเข้าร่วมแล้ว เธอจึงหันมาเชิญให้ฟาดิมะห์ร้องแทน ซึ่งทั้งหมดก็เพื่อคว้ารางวัลมาให้พ่อของพวกเขา

ในขณะที่ทั้งคู่กำลังพยายามหัดร้องเพลง ยูซุบพ่อของพวกเขาที่มีอาชีพรับจ้างตัดยางก็กำลังหาที่ตัดยางใหม่ เพื่อให้ได้เงินมาเลี้ยงดูครอบครัว พ่อจำเป็นต้องไปทำงานในที่เสี่ยงอันตรายอย่างไม่มีทางเลือก ถึงแม้แม่จะไม่เห็นด้วยก็ตาม

จนเมื่อวันประกวดมาถึง พ่อออกไปตัดยางแต่เช้าตรู่ ลูกๆ กำลังจะไปงานประกวดร้องเพลง และเมื่อถึงเวลาขึ้นประกวดฟาดิมะห์ขึ้นเวที ขับร้องเพลงด้วยรอยยิ้ม ในขณะที่เดียวกันเสียงปืนดังในป่ายางดังไปหลายหมู่บ้าน ยูซุบล้มลงกองกับพื้น ในตอนเย็นฟาดิมะห์เดินกลับบ้านไปตามทางกับพี่สาว ในมือถือถ้วยรางวัล พร้อมบทสนทนาที่เด็กทั้งสองพูดถึงพ่อ ที่พวกเขาคิดว่ากำลังรออยู่ที่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากเรื่องย่อที่เริ่มใส่รายละเอียดให้ตัวละครก่อนนำไปเป็นบทการแสดงฉบับสมบูรณ์ (Screenplay)

3.5 การกำหนดลักษณะตัวละคร

3.5.1 ฟาติมะห์

อายุ 9 ปี

ความสามารถพิเศษ การขับร้องเพลงอนาซิด

เบื้องหลังความเป็นมา ฟาติมะห์เป็นลูกสาวคนเล็ก ที่เติบโตและผูกพันกับครอบครัว โดยเฉพาะพี่สาว การที่เธอเห็นพี่สาวขับร้องอนาซิด ฟาติมะห์จึงเกิดการเลียนแบบ และขับร้องได้ในที่สุด แต่เธอก็ยังไม่กล้าแสดงความสามารถให้ใครเห็น เพราะมีพี่สาวเป็นคนที่จะถูกนำมาเปรียบเทียบกับ

ทัศนคติในการมองโลก ยังอยู่ในโลกของความเป็นเด็ก ไม่มีความทุกข์ร้อนกับสภาพความเป็นอยู่ ยังรักที่จะร้องเล่นแบบเด็กๆ

3.5.2 ยูซบ (ปะห์)

อายุ 48 ปี

ความสามารถพิเศษ -

เบื้องหลังความเป็นมา ยูซบมีอาชีพรับจ้างกรีดยาง เขามีลูกสาวคนโตอายุ 13 ปี แสดงให้เห็นว่า เขามีลูกเมื่ออายุมากกว่าคนอื่น ๆ เขาจึงรักลูกมาก เมื่อลูกคนเล็กเป็นผู้หญิง เขาก็ไม่รู้สึกละอายใจที่ไม่มีลูกชาย ยูซบให้การศึกษากับลูกสาวทั้งสอง เช่นการให้ศึกษาความรู้ทางภาษาอาหรับ ซึ่งโดยมากจะให้กับเด็กชาย และเมื่ออารียาลูกสาวคนโต ได้รางวัลจากการร้องเพลงนาซิด ก็สร้างความภูมิใจให้กับครอบครัวจนจนอย่างเขา

ทัศนคติในการมองโลก ยูซบรักครอบครัว ต้องการหาความสุขสบายให้ครอบครัว และเชื่อในชะตาชีวิต เมื่อถึงคราวตายก็ต้องตาย ที่สำคัญคือทำวันนี้ให้ดีที่สุด

3.5.3 อารียา

อายุ 13 ปี

ความสามารถพิเศษ ขับร้องเพลงอนาซีดมีรางวัลการ์รันตี

เบื้องหลังความเป็นมา ถูกสาวคนโตของชุมชนที่นำความภาคภูมิใจมาให้พ่อแม่ โดยการชนะเลิศ การขับร้องเพลงอนาซีด ซึ่งต่อมาเมื่ออายุเกินที่จะร้องได้กล่าวคือ เกิน 12 ปีเข้าสู่ยุวสาว อารียาก็ยัง ถ้ายทอดการร้องเพลงไปยังน้องสาวของเธอ เพราะเธอรู้ว่าสิ่งนี้จะทำให้พ่อแม่ภูมิใจ

ทัศนคติในการมองโลก ในฐานะที่เป็นลูกคนโต อารียาต้องมีความรับผิดชอบกับงานในบ้าน เธอ ต้องโตกว่าน้องสาวทำให้อารีयरับรู้สภาวะความยากลำบากของครอบครัว หากมีทางใดทำให้พ่อแม่สบายใจได้เธอก็จะทำ

3.5.4 นูรี (มะห์)

อายุ 34 ปี

ความสามารถพิเศษ -

เบื้องหลังความเป็นมา ก่อนจะมาแต่งงานกับยูซบ นูรีก็มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน เธอจึงเป็นหญิงสาวมุสลิมที่ไม่มีความรู้ติดตัว เธอจึงเป็นแม่บ้านที่ให้กำเนิดเด็กหญิงน่ารักออกมา 2 คน

ทัศนคติในการมองโลก ตลอดเวลา ยูซบเป็นผู้หาเลี้ยงดูครอบครัว ทำให้นูรีรู้สึกว่ายูซบคือบุคคลที่เธอควรกตัญญูด้วย นูรีจึงเป็นห่วงยูซบอยู่เสมอ แต่ก็ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจของยูซบ

นี่คือการกำหนดลักษณะตัวละครหลักทั้ง 4 ตัว ซึ่งจะมีความชัดเจนขึ้นในบทการแสดงฉบับสมบูรณ์

3.6 การพัฒนาเรื่องในบทภาพยนตร์ ครั้งที่ 3

ตัวละครเด็กหญิง - โดยสากลแล้วการที่เด็กถูกกระทำ หรือถูกทำร้าย ย่อมสร้างความกระทบกระเทือนทางจิตใจ ให้กับผู้ที่ได้รับรู้ ประกอบกับตัวอย่างหนึ่งที่น่ามาเป็นกรณีศึกษานั้น ทำให้เลือกที่จะใช้เด็กเป็นบุคคลที่ได้รับผลจากความรุนแรง นี่เป็นที่มาของการใช้เด็ก เกิดเป็นคำถามต่อมาว่า เด็กเพศไหนดี เมื่อพิจารณาแล้วเลือกเพศหญิง จากเหตุผลที่เป็นเพศที่ดูน่าทะนุถนอม ถ้าเด็กผู้หญิงที่น่าทะนุถนอมต้องตกเป็นเหยื่อ ความรุนแรงที่เกิดกับความรู้สึกของคนดูจะมีมากกว่า

ความรุนแรงจากเหตุการณ์ - ผู้เป็นพ่อถูกยิง ซึ่งเป็นเหยื่อโดยตรงของเหตุการณ์ความไม่สงบ และเรื่องจะจบลงในขณะที่เด็กหญิงยังไม่รู้เรื่องว่าพ่อเธอเสียชีวิต แต่คนดูรู้และเห็นตลอด นี่คือการสร้างความสลดหดหู่ที่เกิดกับคนดู และในไม่ช้าตัวละครอื่นและบุคคลในพื้นที่ก็ต้องรู้สึกเช่นนี้เหมือนกัน จะเห็นว่าการเลือกสะท้อนความรุนแรงที่เกิดขึ้นในภาคใต้ให้ส่งผลกับสภาพจิตใจ มากกว่าที่จะเกิดกับทางกายนั้น ก็เพราะคนดูก็ไม่ใช่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อในสถานการณ์ แต่ความรู้สึก และความสะเทือนใจของคนดูต่างหากที่จะได้รับผลกับเรื่องที่เกิดขึ้นนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 การเปลี่ยนแปลงจากบทครั้งที่ 1 สู่บทครั้งที่ 3 (ฉบับสมบูรณ์)

ความขัดแย้ง

จะเห็นได้ว่าเริ่มแรกนั้นเรื่องราวจะเล่าถึงช่วงเวลาของครอบครัวฟาดิมะห์หลังจากสูญเสียพ่อ แต่เมื่อมาทำบทการแสดง มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องราว โดยไปเล่าถึงในขณะที่พ่อยังมีชีวิต ทั้งนี้ก็เพื่อให้เห็น วิถีชีวิต ความเป็นครอบครัว การอยู่ร่วมกัน โดยการเขียนบทภาพยนตร์นั้นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ จุดขัดแย้งที่นำไปสู่การตัดสินใจ

Conflict บทครั้งที่ 1 เกิดขึ้นระหว่างลูกที่จะออกไปร้องเพลง กับแม่ที่ไม่ต้องการให้ลูกไปเพราะกลัวสูญเสียลูก

Conflict บทครั้งที่ 3 (ที่พัฒนามา) เกิดขึ้นระหว่าง ชีวิตครอบครัวกับสภาพสังคม

จะเห็นว่าการเปลี่ยน Conflict สามารถเปลี่ยนความรุนแรงของเรื่องได้ โดยในตัวอย่างที่แสดงนั้น จะพูดถึงเหตุความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีผลกระทบต่อครอบครัว หรือผู้คนในสังคมได้ชัดเจนขึ้น ในขณะที่ตัวอย่างแรกนั้นเป็นเหตุผลที่บางเบา และไม่สามารถอุปมาถึงความเลวร้ายของเหตุการณ์ได้

เรื่องของบทเพลงอนาซิด

บทครั้งที่ 1 ต้องเป็นเพลงที่ทรงพลัง ตัวแสดงต้องถ่ายทอดออกมาได้อย่างจับใจ แต่ด้วยความที่เป็นบทเพลงภาษามลายู คนดูอาจไม่เข้าใจ และการแสดงนั้นต้องใช้เวลาในการฝึกฝนของตัวนักแสดงพอสมควร การแก้ปัญหาจึงนำบทเพลงมาประกอบเหตุการณ์แทน

บทครั้งที่ 3 ได้กำหนดให้มีการจัดประกวดร้องเพลงอนาซิดเพื่อสันติภาพ ซึ่งฟาดิมะห์เข้าร่วมประกวดด้วย ในขณะที่ร้องเพลง บทเพลงที่เป็นเสมือนบทสวด การขอพร เพื่อสันติภาพ ได้ถูกขับขานนั้น มีชายคนหนึ่งถูกฆ่า และเมื่อเพิ่มให้ผู้ที่ถูกฆ่าเป็นพ่อของคนร้องเอง ก็จะยิ่งสะเทือนใจ ในชะตาชีวิตของคนที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์นี้

3.8 บทแสดง ครั้งที่ 3 (Screenplay) ฉบับสมบูรณ์

Sequence A

Scene A1

ภายใน / เข้า/ บ้านของฟาติมะห์

กล้องจับอยู่ที่กรอบรูปบนฝา เป็นรูปตัวหนังสืออารบิกขนาดใหญ่ ถึงแม้จะไม่คุ้นเคย การที่ติดอยู่สูงกว่าอย่างอื่นบ่งบอกความหมายสำคัญ

กล้องเคลื่อนลงมาที่หลังตู้กระจกสองชั้นกรอบอลูมิเนียม ผ่านกองหนังสือบทยาว สองสามเล่ม กรอบรูป ลงมาที่ ในตู้ชั้นแรก ด้วยรางวัลสีทองผูกโบว์สีแดงเด่น รูปภาพที่ไม่ได้ใส่กรอบของเด็กหญิงคลุมฮิญาบสีขาว ยิ้มมือถือถ้วยรางวัล ข้างๆยังมีใบประกาศใส่กรอบ วางซ้อนเหลื่อมกันอยู่ ข้างๆรูปภาพครอบครัว ใส่กรอบพลาสติกสีน้ำเงิน วางอยู่หน้าตู้กตาสีขาว

กล้องเคลื่อนไปด้านข้าง โทรทัศน์สีค่าขนาด 14 นิ้ววางอยู่บนตั้งเตี้ยๆนักข่าวกำลังรายงานข่าว สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในภาคใต้

Sequence B

Scene B1

ภายนอก/ บ้าย / มัสยิด

ยูซุบเดินออกจากมัสยิด พร้อมกับคนอื่นๆ หลังจากทำละหมาดเสร็จ

หันไปเห็นป้ายงานประกวดร้องเพลง ที่ติดอยู่บนมัสยิด ก็มาหยุดดู

Scene B1

ภายนอก / บ้าย / เชื้อน

ที่เชื้อนเล่นน้ำ ฟาติมะห์กับพี่สาวเล่นน้ำกัน

แม่เดินมาตาม

ทั้งสองขึ้นมาจากน้ำ

แม่พูดกับพี่สาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม่

“โตเป็นสาวแล้ว ยังเล่นอยู่อีก”

Scene B3

ภายนอก / เย็น / บ้าน

ยูซบ นั่งหลับมิดกริดข้างอยู่หน้าบ้าน ได้ยินเสียงร้องเพลงอิสลาม ยูซบหยุดฟัง แอบอมยิ้ม
แม่เดินออกมาจากในบ้าน

ยูซบ

“เสียงใครร้องเพลง เหนือ”

แม่

“เปล่า ฟาติมะห์ นะ”

ยูซบ ทำหน้าเหมือนแปลกใจ แต่ก็ยังยิ้มอยู่

แม่

“ป๊ะ..ยางแฉนี้เริ่มสลัดโบหมดแล้ว จะไปกริดที่ไหนล่ะ”

ยูซบหยุดยิ้ม

ยูซบ

“คงต้องไปหาสวนที่แถวท่ายาง น่าจะกริดได้อยู่ เดี่ยวอาทิตย์หน้าว่าจะไปหาดู

แม่เปลี่ยนสีหน้าเป็นไม่พอใจ

แม่

“ไอ้ย..ไม่ต้องไปเลยแฉนั้นนะ ข่าวเพิ่งออกอยู่เนี่ย อย่าไปเลย อันตราย”

ยูซบไม่พูดอะไร ถอนหายใจ ก้มหน้าหลับมิดคอ

ที่หลังบ้าน ฟาติมะห์นั่งอยู่กับพี่สาว ในมือถือสมุด ที่จดเนื้อเพลง
ฟาติมะห์ยื่นสมุดให้พี่สาวดู ซ้ำคำที่ไม่เข้าใจ

ฟาติมะห์

“นิ .. นี้ร้องว่าไงตรงนี้”

พี่สาวบอกและร้องให้ฟัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟาติมะห์ร้องต่อ

Scene B4/a

ภายนอก / เข้า / บ้านโต๊ะอิหม่าม

ยูซบ กลับจากกรีดยาง ไปบ้านโต๊ะอิหม่าม

ยูซบ
“จะมาลงซื้อร้องเพลงให้ลูกสาวนะครับ”

อิหม่าม
“เฮ้ อารียา อายุเกินแล้วหนิ”

อิหม่ามทำหน้างงๆ
ยูซบยิ้ม

ยูซบ
“จะมาลงสมัครให้ ฟาติมะห์ นะครับ”

อิหม่ามหัวเราะชอบใจ

อิหม่าม
“เออ..ดี ยังร้องได้อีกคน เฮ้เข้ามา”

ยูซบ ยิ้มเดินเข้าไปในบ้าน

Scene B5 / a

ภายใน / เข้า / บ้าน

แม่ซื้อผ้าผืนใหญ่สีขาวมา
ฟาติมะห์เดินเข้ามานั่งข้างๆ

ฟาติมะห์

“มะห์ทำอะไรอะ”

แม่

“ตัดผ้าทำผ้าคลุมให้”

แม่เอาผ้ารองคลุมที่ศรีษะของฟาติมะห์
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟาติมะห์

“มันมีลูกไม้ที่ใส่ไปโรงเรียนไม่ได้นะแม่”

แม่

“ก็ไม่ได้ให้ใส่ไปโรงเรียน”

ฟาติมะห์

“ใส่ไปไหนล่ะแม่”

Scene B4/ b

ภายนอก / เข้า / บ้านโต๊ะอิหม่าม

หลังจากสมัครเรียนร้อย ยูซบก็พูดคุยกับอิหม่ามต่อ

อิหม่าม

“เออ..ยังงี้ก็ลองไปดูที่ทำขางนะ น่าจะมีให้ตัดอยู่”

ยูซบ

“ครับๆ...จะลองไปดู”

Scene B5 / b

ภายใน / เข้า / บ้าน

ฟาติมะห์มีสีหน้าวิตกกังวล

ฟาติมะห์

“ไม่เอาหอกมะห์ หนูร้องไม่ได้”

แม่

“ป๊ะ เค้าไปสมัครให้แล้ว”

ฟาติมะห์

“ไม่เอา หนูไม่ร้อง”

ฟาติมะห์เดินออกจากบ้านไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene B6ภายนอก / เที่ยง / หน้าบ้าน

ยูซบ กลับมาที่บ้าน ถอดรองเท้าบูทออก

แม่เดินออกมา

แม่

“ฟาติมะห์ มันไม่ร้องนะป๊ะ”

ป๊ะเหมือนจะไม่สนใจ เดินเอามือคกรีดไปเสียบไว้ข้างฝา

ยูซบ

“สมัครไปแล้ว จะไม่ร้องได้ไง”

แม่

“ก็ป๊ะไม่ถามมันดูก่อน”

ยูซบไม่พูดอะไร มองออกไปข้างนอก

Scene B7ภายนอก / กำ / หน้าบ้าน

ยูซบนั่งอยู่หน้าบ้าน

ฟาติมะห์เดินเข้ามา สีหน้าดูไม่สบายใจ

ฟาติมะห์

“ป๊ะหนูไม่อยากประกวด”

ยูซบหันไปมองหน้าลูกสาว

ยูซบ

“มานั่งนี่มา”

ฟาติมะห์เดินเข้าไปนั่งข้างๆ

ยูซบลูบหัวลูกสาว

ยูซบ

“ทำไมล่ะ..บอกป๊ะได้มัย”

ฟาติมะห์ลูตงเลที่จะพูด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟาติมะห์

“หนู..หนูร้องไม่เหมือนนิทรอก”

ยูซบยิ้มเมื่อรู้ความคิดลูกสาว

ยูซบ

“เป็นลูกป๊ะห์ทั้งสองคน ก็ต้องร้องเหมือนกันสิ”

ฟาติมะห์มองหน้าพ่อของเธอ

ยูซบ

“ครอบครัวเราไม่มีเงินทอง แต่ป๊ะห์ก็ยังมีลูกสองคนให้ป๊ะห์ได้ภูมิใจ”

ฟาติมะห์ก้มหน้านั่ง

ที่ข้างบ้าน แมกับอารีญา ยืนฟังบทสนทนาของทั้งคู่ แม่ลูบหัวอารีญา

Scene B8

ภายนอก / กลางวัน / สวน

ที่ลานต้นไม้ใหญ่เขียวชะอุ่ม จากยอดต้นไม้ที่สูงชะลูด ที่โคนต้น อารีญา ฝึกให้ฟาติมะห์ร้องเพลง มีรอยยิ้มจากใบหน้าเด็กทั้งสอง มีการหยอกล้อเล่นกัน

Scene B9

ภายใน / กลางคืน / ในบ้าน

ยูซบกลับเข้าบ้าน ถ้างหน้าล้างตา

แม่มาขึ้นอยู่ข้างหลัง

แม่

“ป๊ะ..ไปตัดยางที่ไหนมา”

ยูซบเสียบไม้ตอบ

แม่พูดต่อ

แม่

“ป๊ะ..ก็รู้ว่าฉันไม่สบายใจ”

ฟาติมะห์กับอารีญาเข้ามาขัดจังหวะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟ้าติมะห์
“ป๊ะพรงนี้วันประกวดนะ”

ยูซบอุบหัวลูกสาว

ยูซบ
“พรงนี้ไปกับมะห์กับนินะลูก”

ฟ้าติมะห์
“จ้..ป๊ะ..เดียวพรงนี้หนูเอาถ้วยมาให้ป๊ะนะ”

ยูซบยิ้ม จับแขนลูกสาวขึ้นชู ทั้งสามหัวเราะชอบใจ

Sequence C

Scene C1

ภายนอก / กลางวัน / ที่งานประกวด

บรรยากาศงานประกวดร้องเพลง

เด็กๆวิ่งเล่น หน้าเวทีมีคนมานั่งรอดู บ้างก็จับกลุ่มคุยกัน

บนเวทีเด็กหญิงคนหนึ่งขึ้นร้องเพลง

แม่ดูแลชุดเสื้อผ้าของฟ้าติมะห์ให้เรียบร้อยอีกที

ฟ้าติมะห์ดูมีความตื่นเต้น

โฆษกบนเวทีขึ้นประกาศชื่อฟ้าติมะห์

ฟ้าติมะห์หันมามองหน้าอารียาและแม่

อารียาจับมือฟ้าติมะห์ขึ้นชู เหมือนที่ป๊ะทำ

ฟ้าติมะห์เดินขึ้นเวที

Scene C2

ภายนอก / กลางวัน / โรงชื่อน้ำยาง

ยูซบมาที่รับชื่อน้ำยาง ดูเงียบไม่มีผู้คน

ยูซบเดินกลับมาที่มอเตอร์ไซค์

เสียงปิ่นดั่งขึ้นมา ยูซบทรุดลง ตาเหม่อมองไปข้างหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสียงป็นคังขึ้นอีกนัด ยูชบลงไปนอนกองกับพื้น

Scene C3

ภายนอก / กลางวัน / ที่งานประกวด

ฟาติมะห์ยืนร้องเพลง โบกหน้ายิ้มแย้ม

อารียา ยิ้ม เอาใจช่วยฟาติมะห์

Sequence D

Scene D1

ภายนอก / เย็น / ที่หน้างาน (หลังจากงานเลิก)

เวทีร้างไร้ผู้คนแล้ว เหลือเพียงเศษซากและร่องรอยของผู้คนก่อนหน้านี้

ใบไม้ปลิวมาที่เท้าของฟาติมะห์ เธอก้มลงหยิบ

อารียา

“ไปกลับบ้านเถอะสงสัยมะห์กับปะรออยู่ที่บ้านแล้วแหละ”

ภาพจากด้านหลังเห็นทั้งสองคนเดินกันไป

ฟาติมะห์

“เดี๋ยวจะบอกปะว่า..ด้วยนี่หนูขอคืน”

ภาพของเด็กสองคนเดินไปตามทาง พร้อมกับเสียงพูดคุยหัวเราะของทั้งสองคน

- จบ -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์

ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์(Pre-production)หมายถึงขั้นตอนที่เตรียมการต่างๆ ให้พร้อมก่อนจะเปิดกล้อง ตั้งแต่การวางตารางการถ่ายทำ การหาเงินทุน การจัดสรรเงินให้ลงตัว การหา-คัดเลือกนักแสดง การหาสถานที่ การออกแบบงานสร้าง ฉากและ อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย ฯลฯ

ในการเตรียมการถ่ายทำ การวางแผนที่ดี ย่อมมีประโยชน์เมื่อถึงการถ่ายทำ ไม่ใช่ว่าหลังจากนี้จะไม่พบเจอปัญหาแล้ว แต่หมายถึงการเตรียมงานช่วยให้เราทำงานได้ราบรื่นขึ้น รับมือกับปัญหาน้อยลง ในการเตรียมงานนอกจากเพื่อความพร้อมในการถ่ายทำแล้ว ยังเป็นการทำความเข้าใจกับทีมงาน การชี้แจง การแบ่งหน้าที่ รวมถึงการให้ภาพโดยรวมของงาน เพื่อกำหนดขอบเขตให้กับทีมงานได้ โดยทั้งหมดทั้งปวงจะมีผู้กำกับคอยดูแลงานและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งมอบหมายงานให้กับทีมงานแต่ละหน้าที่

หนึ่งในกระบวนการและขั้นตอนการทำงานของการเขียนบท เพื่อไม่ให้มีผลกระทบกับงานด้านอื่น ในช่วงระหว่างการพัฒนาบท จึงสามารถทำการหานักแสดง และสถานที่ในการถ่ายทำไปในเวลาเดียวกัน ในลำดับขั้นตอนการหานักแสดงและสถานที่ถ่ายทำนั้นบางส่วนจะต่างไปจากในตัวภาพยนตร์จริง เพราะภายหลังมีการปรับเปลี่ยนการถ่ายซ่อมไปบ้าง สถานที่จึงถูกปรับให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของเรื่องราว ในการนำเสนอนี้จึงเป็นการนำเสนอแต่เพียงขั้นตอนการทำงานเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดง ช่วยให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จได้มาก เพราะในการทดสอบหน้ากล้อง จะทำให้เราเห็นรูปร่าง หน้าตา ของนักแสดงทั้งทางกายและด้านจิตใจ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญทำให้เราตัดสินใจเลือกนักแสดงได้

การคัดเลือกนักแสดงจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก และจะดีมากถ้ามีเวลาในการทำอย่างเพียงพอ ไม่เช่นนั้นก็จะทำให้หนึ่งขาดความน่าเชื่อถือ การคัดเลือกนักแสดงโดยนักมาสัมภาษณ์และทดสอบหน้ากล้องจึงเป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง

นักแสดงคือบุคคลสำคัญในการดำเนินเรื่อง และดึงอารมณ์คนดู การแสดงเป็นบุคคลหนึ่งที่ไม่ใช่ตนเองถือว่าเป็นเรื่องยาก เพราะบุคลิก ทำทางความเชื่อ ความคิด ต้องเปลี่ยนให้เข้ากับบทบาทนั้นๆ ซึ่งก็เป็นหน้าที่ของผู้กำกับที่จะต้องตีบทบาบททั้งหมดออกมา เพราะนอกจากจะทำให้สะดวกในการหานักแสดงที่เหมาะสมแล้ว ยังทำให้การกำกับการแสดง การบอกบทบาทให้นักแสดง สามารถทำได้ง่ายขึ้น และตรงตามบทบาทที่วางไว้

สิ่งที่ผู้กำกับควรพิจารณาในการคัดเลือกตัวนักแสดง¹⁰ คือ

1. ลักษณะ รูปร่างหน้าตา ตลอดจนบุคลิกภาพ การเคลื่อนไหว
2. ความสามารถ การตอบสนอง การเข้าสังคม
3. ไหวพริบ ความฉลาด รสนิยม
4. ความเข้าใจเรื่องการแสดง
5. มีความสามารถในการชี้แนะ การเอาตัวรอด และเอกลักษณ์เฉพาะตัว
6. มีความรับผิดชอบ

ในการคัดเลือกนักแสดงของภาพยนตร์เรื่อง ฟาติมะห์ นอกจากนำวิธีดังกล่าวมาพิจารณาแล้ว คุณสมบัติอาจจะไม่ครบ แต่เราก็ต้องเลือก ความใกล้เคียงที่สุด และนักแสดงต้องมีข้อจำเพาะเจาะจงหลายอย่าง เพราะเรื่องราวที่เกิดขึ้นตัวละครต้องดำเนินชีวิตในชุมชนมุสลิม ภาคใต้ แน่แน่นอนว่าภาษาการพูดที่ใช้ ต้องเป็นภาษาท้องถิ่นเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ตัวละคร นอกจากนี้ตัว

¹⁰ รักษานต์ วิวัฒน์สินอุดม, นักสร้าง สร้างหนัง หนังสือ(บทที่ 7 หน้า 169 – 170), 12 สิงหาคม 2545
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้เผยแพร่เห็นประโยชน์ของการนำ
 ไปว่ากรณิใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ละครหลัก คือ ฟาติมะห์ จะต้องมีความสามารถพิเศษ คือ ต้องร้องเพลงอนาซิด ซึ่งเป็นภาษามลายูได้ ทำให้การหาตัวละครในเรื่องนอกจากความสามารถในการแสดงแล้ว ยังจะต้องมีความสามารถดังกล่าวด้วย ในกรณีนี้ ที่เรามีข้อกำหนดเรื่องความสามารถเฉพาะของตัวละครชัดเจน เราอาจนำมาเป็นหลักในการหานักแสดงก็ได้

ในกรณีที่เราไม่สามารถนำนักแสดงอาชีพมาเล่นได้ การนำคนที่อยู่ในพื้นที่หรืออยู่ในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องมาเล่น ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ซึ่งก็ต้องยอมรับกับปัญหาที่ตามมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเวลาในการประกอบอาชีพหลัก ที่นักแสดงต้องทำปกติในชีวิตประจำวัน อาจจะไม่ตรงหรือค่อนข้างเหลื่อมล้ำกับเวลาที่ใช้ในการถ่ายทำ หรือกระทั่งเรื่องการแสดงที่แน่นอนว่า ต้องเกิดการประหม่า การแสดงไม่ถึงอารมณ์ ซึ่งตรงนี้ผู้กำกับต้องหาทางแก้ไข ในกรณีที่มีเวลามากพอ อาจจะมีการฝึกการแสดง หรือไม่ผู้กำกับก็ต้องหันมามองเรื่องความสมจริง ใช้ความเป็นธรรมชาติของตัวละครให้เกิดประโยชน์ ถ้าผู้กำกับนำประโยชน์ตรงนี้มาใช้ได้ ก็จะเกิดความสมจริงในหนังมากทีเดียว

ในภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้เลือกใช้นักแสดงในพื้นที่มาแสดง เพื่อลดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายระยะทางและเวลา โดยคัดเลือกนักแสดงหลักทั้ง 4 บท คือ

1. ฟาติมะห์ (บทลูกสาวคนเล็ก)
2. ยูซบ (บทพ่อ, หัวหน้าครอบครัว)
3. อารียา (บทลูกสาวคนโต ที่นำฟาติมะห์ไปสู่การร้องเพลง)
4. นูรี (บทแม่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 นักแสดง เด็กหญิงฟาติมะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 นักแสดงชาย ยูซบ (ปะห์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 นักแสดง เด็กหญิงงาริยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 นกมดแดงหญิง นูรี (มะห์)

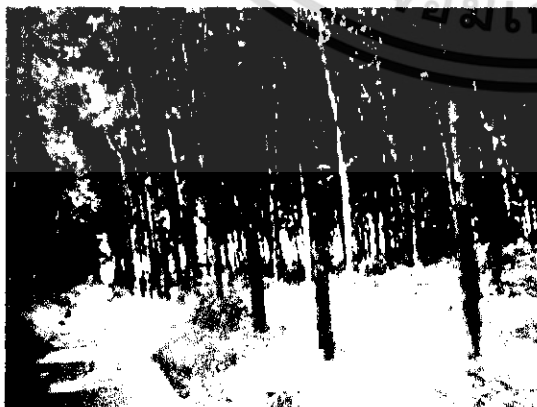
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การหาสถานที่ถ่ายทำ

การหาสถานที่ถ่ายทำเพื่อถ่ายทอดสถานที่อันเกิดเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง ให้เป็นจริง ในการส่งมือหาสถานที่ถ่ายทำ นอกจากดูความสวยงามแล้ว ยังต้องดูเรื่องความสะดวก ความสามารถในการใช้เพื่อถ่ายทำจริง ไฟฟ้า น้ำ การเดินทาง เป็นต้น เพื่อให้ในการทำงานราบรื่น เมื่อตกลงใจเลือกสถานที่ได้แล้ว ก่อนการถ่ายทำจริง ทีมงานที่เกี่ยวข้อง (ผู้กำกับ, ดากล้อง, ผู้ช่วยผู้กำกับ) ควรเข้าไปเช็คสถานที่นั้นอีกครั้ง เพื่อดูว่าจะถ่ายทำจากนั้นอย่างไร หรือการเข้าไป Blocking ตำแหน่งการเคลื่อนไหวของนักแสดงในฉาก ดากล้องจะคิดเรื่องการออกแบบแสงในฉากนั้น หากใช้แสงธรรมชาติ ทิศตงแสงเป็นอย่างไร เช็ควงศาพระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก หากใช้ไฟ จะจัดไฟอย่างไร ฯลฯ สถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำภาพยนตร์สั้นเรื่อง ฟัตมะห์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อให้ได้ความสมจริง ทั้งคน วัตถุต้องตรงกับเนื้อเรื่อง และความเหมาะสมด้านบรรยากาศ จึงใช้พื้นที่จริงในภาคใต้ คือที่จังหวัดสงขลา

4.2.1 ฉากภายนอก

ป่ายาง - ป่ายางในแถบภาคใต้ตอนปลายจะเป็นป่ายางที่ขี้ ต่างจากป่ายางในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นป่ายางโปร่ง มีผู้คนอาศัยอยู่เยอะ ในขณะที่ป่ายางที่ขี้จะรกทึบ และเพื่อให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย ด้วยความมืดของป่าที่ระงมแล้วเสียงลม เมรุสึกันนี้ได้ สถานที่ในการถ่ายทำป่ายาง ได้แก่ที่ อ.ฉลุงจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่มีความเหมือนและใกล้เคียงกับพื้นที่ของจังหวัดยะลา และปัตตานี

ภาพที่ 5 สถานที่ถ่ายทำฉากป่ายาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ฝึกร้องเพลง - ถ้าพร้อมใจเป็นเอก มนต์ตัวละครเด็กมานั่งพูดคุยและหัดร้องเพลงกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานที่ที่มีความเป็นธรรมชาติและสดใสในตัวเอง เปรียบเสมือนโลกของเด็ก ซึ่งสถานที่ตรงนี้จะโดดเด่นจาก สถานที่อื่นๆ เช่น ความกว้างและการเว้นที่ว่างระหว่างพื้นที่กับ Subject จึงเลือกสถานที่ที่มีต้นไม้ใหญ่เพียงต้นเดียวมาใช้ในการถ่ายทำ

ภาพที่ 6 สถานที่ถ่ายทำฉากในลานกว้าง

ทางเดินกลับบ้าน - เป็นฉากสุดท้ายของ ฉายาฉากทางเดินของตัวละครเด็กสองคน ต้องการทางเดินยาวๆ ทรานซิชันที่ตัวละครเด็กต้องเดินกลับบ้านตามทาง ไปเรื่อยๆ เป็น Long Take

ภาพที่ 7 แสดงสถานที่ถ่ายฉากเดินกลับบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 ฉากภายใน

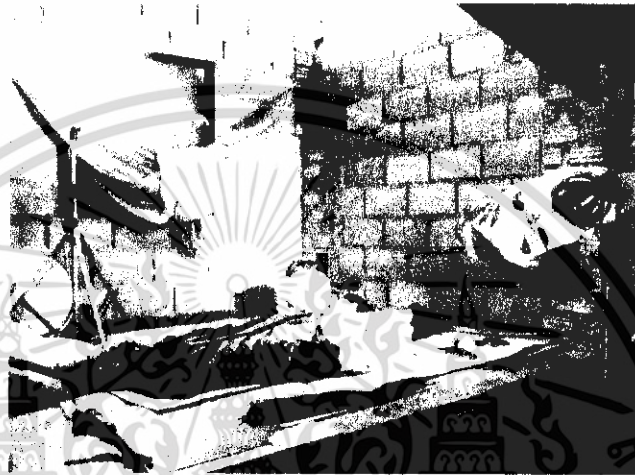
ที่ประกวดร้องเพลง - เนื่องจากในบทภาพยนตร์ประกวดร้องเพลงประจำหมู่บ้าน จึงได้หาสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัว สำหรับให้ผู้คนในหมู่บ้านมาชุมนุมหรือรวมตัวกันได้ ทั้งนี้ก็เพื่อความสะดวกในการทักแสดงประกอบซึ่งจะเป็นชาวบ้านและเด็กๆ ในละแวกนั้น อาคารดนตรีประสงค์ประจำหมู่บ้านแห่งนี้ ถูกเลือกใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำ เพราะมีความโอโตง มีหลังคาคลุมกันแดด และมีไฟฟ้าให้ใช้สำหรับจัดแสง

ภาพที่ 8 แสดงสถานที่ใช้ Set เป็นเวทีประกวดร้องเพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในบ้าน - บ้านคนเป็นนาคจะเป็นบ้านของคนที่ไม่มียู่นะ และมีความเรียบง่ายตามแบบฉบับของบ้านในแต่ละจังหวัด เช่นการก่ออิฐ วางคอนกรีตๆ ไม่ทาสี บ้านของผู้ที่อยู่ในสถานที่ที่ถึคิดเหตุความไม่สงบส่วนใหญ่จะทึบอับ เพราะจะไม่เปิดหน้าต่างหรือประตู ซึ่งในการทบ้านลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีการ Set ห้องต่างๆขึ้นมอีกด้วย

ภาพที่ 9 แสดงสถานที่ใช้ถ่ายทำฉากในบ้าน 1

ภาพที่ 10 แสดงสถานที่ใช้ถ่ายทำฉากในบ้าน 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 งานเอกสาร

เพื่อให้งานในการถ่ายทำมีความสะดวก และชัดเจน อีกทั้งเป็นการแจกแจงงานเป็นลำดับออกมา จึงต้องมีการจัดทำเอกสาร ซึ่งประกอบไปด้วย

- **Call Sheet**

เป็นเอกสารแสดงการจัดสรรเวลาต่างๆ ในหนึ่งวันของการถ่ายทำ เวลาทำงาน เวลาพัก เวลาเข้าฉากเป็นต้น

- **Script Breakdown**

เอกสาร แจกบทเป็นส่วนย่อยๆ และมองลึกลงไปถึงการถ่ายทำส่วนนั้นๆ ว่าต้องใช้อะไรในการถ่ายทำบ้าง เวลาและคิวทั้งการถ่ายทำ คิวอุปกรณ์ คิวนักแสดง และจะมีความยุ่งยากซับซ้อนในการถ่ายทำตรงไหน อย่างไร

ในหมยกำหนดของการลงไปถ่ายทำ ข้าพเจ้าจะใช้เวลา 3 วัน ซึ่งอาจจะต้องมีการถ่ายเพิ่มในภายหลัง ในสามวันนี้แบ่งออกเป็น

- วันที่ 1 ถ่ายฉากที่เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นภายในบ้าน
- วันที่ 2 ถ่ายฉากเหตุการณ์นอกบ้าน ที่ไม่ต้องมีการเช่าฉาก
- วันที่ 3 ถ่ายฉากที่มีการเช่าฉาก คือฉากงานประกวด และฉากถูกยิง

- **Shooting Script**

บทภาพยนตร์ ใช้ในการถ่ายทำ มีมุมกล้อง ขนาดภาพ การถ่ายทำ

- **Storyboard**

บทภาพที่ช่วยให้การทำงานง่ายขึ้น ทำให้เห็นภาพของหนังก่อนการถ่ายทำจริง การวาดสตอรี่บอร์ดก็คือการเตรียมถ่ายหนังบนแผ่นกระดาษนั่นเอง ข้อสำคัญคืออย่าปล่อยให้สตอรี่บอร์ดมาเป็นตัวกำหนดมากเกินไป เพราะในเวลาถ่ายทำจริง บางครั้งสิ่งที่เกิดขึ้นขณะนั้นอาจจะดีกว่าสิ่งที่วาดไว้ในสตอรี่บอร์ดก็เป็นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่อง “ฟ้าติมะห์”

CALL SHEET # 1

บริษัท Pleides Studio จำกัด

วันที่ 1 กพ. 49

ที่อยู่

ออกจาก OFFICE : 06.00 น.

เวลานัดทีมงาน ON LOCATION : 06.30 น.

เริ่มถ่ายทำ : 09.00 น.

ผู้อำนวยการสร้าง : คุณจิตร จุณรัตน์

วันถ่ายที่ 1 จาก 3

กำกับภาพยนตร์ : กฤติกา จุณรัตน์

โทรศัพท์ประจำกองถ่าย : 07 - 016 - 1263

สถานที่ถ่ายทำ # บ.เขานา อ.จะนะ จ.สงขลา

SCN.	บท 18 SET DESCRIPTION	D/N	PAGE	CAST
B3,6	ฉากพ่อกับแม่ปรึกษากันหน้าบ้าน	D	2 / 4	ยูซบ (พ่อ) นุรี (แม่)
B5	แม่นั่งเย็บผ้าลูกเข้ามาหุดคูด้วย	D	3 - 4	นุรี(แม่) - ฟ้าติ มะห์
B7,9	พ่อนั่งคุยกับลูก ครอบนั่งคุยกัน	N	5 / 6	ฟ้าติมะห์ / อารียา ยูซบ / นุรี
บท	ผู้แสดง	P/U	M/U, WRDB	ON SET
แม่	โรษิต้า		07.00	08.30
พ่อ	นาวาวี		07.00	08.30
ฟ้าติมะห์	นุระฮัยนี		09.00	10.30
อารียา	ชลิตา		13.00	14.30
EXTRA				
อาหารเช้าพร้อมตอน 07.00 น.		อาหารกลางวันพร้อมตอน 12.00 น.		
ตารางการถ่ายทำล่วงหน้า				
วันที่ LOCATION 2 ก.พ. 49 / 3 กพ. 49				

ภาพที่ 11 แสดงเอกสาร Call Sheet

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BREAKDOWN SHEET

TITLE : ฟาติมะห์ **ผู้กำกับ :** นางสาวกฤติกา จุณรัตน์

SHOOTING DATE 1 กพ. 49 **SCENE NO** B3,5,6,7,9

INT EXT DAY NIGHT

DESCRIPTION เป็นฉากในบ้านทั้งหมด

LOCATION ON FILM บ้านของฟาติมะห์

LOCATION ON SHOOTING บ.เขานา อ.จะนะ จ.สงขลา

CAST ฟาติมะห์ อารียา ยูซบ (พ่อ) นูรี (แม่)	บท 19 EXTRA --	PROP อุปกรณ์กรีดขาง / อุปกรณ์เข็บ ผ้าขนาดย่อม	SET
SPECIAL EFFECTS	VEHICLES / ANIMALS --	WARDROBE ลูกสาว + แม่ ใส่ผ้าถุง คลุม ผ้าฮิญาบ พ่อ - ชุดกางเกงวอร์ม เสื้อ แขนยาว สำหรับตัดขาง อยู่บ้านนุ่งสโหร่ง	MAKE UP / HAIR
SPECIAL EQUIPMENTS	SOUND ☐ SYNC. ☐ MOS	บท 20 REMARK - ชุดตัดขางที่พ่อใส่ ต้อง continue กับวันไปตัดขาง * หากพบปัญหาหรือขอข้อใจ สามารถติดต่อได้ที่ 07 - 016 1263 (แมน)	

ภาพที่ 12 แสดงตัวอย่าง เอกสาร Breakdown

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 บทถ่ายทำภาพยนตร์ (Shooting Script)

Sequence A

Scene A1 ภายใน / เข้า / บ้านของฟาติมะห์

1. ไกล กิ่งงจับอยู่ที่กรอบรูปบนฝา เป็นรูปตัวหนังสืออารบิกขนาดใหญ่
2. ไกล กิ่งงเคลื่อนลงมาที่ตู้กระจกสองชั้น ผ่านกรอบรูป ใบประกาศใส่กรอบ
3. ไกล กิ่งงเคลื่อนไปด้านข้าง โทรทัศน์สีดำขนาด 14 นิ้ววางอยู่บนตั่งเตี้ยๆ นักข่าวกำลังรายงานข่าวสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในภาคใต้

Fade

4. ชื่อเรื่อง “ฟาติมะห์” ปรากฏขึ้น

Sequence B

Scene B1 ภายนอก / บ่าย / มัสยิด

5. กว้าง (establish) ภาพมัสยิดประจำหมู่บ้าน
6. เต็มตัว ยูซบเดินออกจากมัสยิด มาหยุดอยู่ตรงป้าย
7. ไกล ป้ายประกาศงานประกวดร้องเพลง
8. กลาง ช้ามไหลด์ยูซบยื่นดูป้าย
9. ไกล ใบหน้ายูซบ

Scene B1 ภายนอก / บ่าย / เชื้อน

10. ไกล ฟาติมะห์กับอารีญาเล่นน้ำกัน
11. ไกล แม่เดินมาตาม

Scene B3 ภายนอก / เย็น / บ้าน

12. กลาง ยูซบนั่งหลับมิดกริดยงอยู่หน้าบ้าน แม่เดินออกมาจากในบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยูซบ

“เสียงใครร้องเพลง เหนอ”

แม่

“เปล้า ฟาติมะห์ นะ”

13. ใกล้ โบกหน้ายูซบ ทำหน้าเหมือนแปลกใจ แต่ก็ยังยิ้มอยู่

Cut

14. ใกล้ ฟาติมะห์นั่งอยู่กับพี่สาว ในมือถือสมุด

ฟาติมะห์

“นี่ .. นี่ร้องว่าไงตรงนี้”

15. ใกล้ นิ้วมือชี้ข้อความในหนังสือ

16. กลาง โบกหน้าของฟาติมะห์ที่รับฟังพี่สาว

Cut

Scene B4/a.ภายนอก / เข้า / บ้านโต๊ะอิหม่าม

17. ใกล้ ยูซบ เดินเข้ามาบ้าน โต๊ะอิหม่าม ทั้งสองสตามกัน

18. ครึ่งตัว ยูซบเริ่มบทสนทนา

ยูซบ

“จะมาลงชื่อร้องเพลงให้ลูกสาวนะครับ”

19. ข้ามไหล่ยูซบ รับหน้าอิหม่ามทำหน้าที่ งงๆ

อิหม่าม

” เอ้า อารียา อายุเกินแล้วหนิ”

20. ครึ่งตัว ยูซบยิ้ม

ยูซบ

“จะมาลงสมัครให้ ฟาติมะห์ นะครับ”

22. ทูช็อต อิหม่ามหัวเราะชอบใจยื่นใบสมัครให้ยูซบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene B5 / ภายใน / เข้า / บ้าน

23. เต็มตัว แม่กับฟาติมะห์นั่งคุยกัน

Cut

Scene B4 / ภายนอก / เข้า / บ้านโต๊ะอิหม่าม

24. ทูช็อต ยูซบพูดคุยกับอิหม่าม

Cut

Scene B5 / ภายใน / เข้า / บ้าน

25. ครึ่งตัว ใบหน้าฟาติมะห์มีสีหน้าวิตกกังวล

ฟาติมะห์

“ไม่เอาหอรอกมะห์ หนูร้องไม่ได้”

แม่

” ป๊ะ เค้าไปสมัครให้แล้ว”

ฟาติมะห์

“ไม่เอา หนูไม่ร้อง”

Scene B6 ภายนอก / เที่ยง / หน้าบ้าน

26. ซ้ำมโหล่มะห์ ยืนตากผ้าอยู่เห็นยูซบเดินเข้ามาแต่ไกล

แม่

“ฟาติมะห์ มันไม่ร้องนะป๊ะ”

27. กลาง ยูซบพูด

ยูซบ

“สมัครไปแล้ว จะไม่ร้องได้ไง”

28. กลาง มะห์พูด

แม่

”ก็ป๊ะไม่ถามมันดูก่อน”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

29. ใกล้เคียง ไบหน้ายูซบ ครุ่นคิด มองออกไปข้างนอก

Cut

Scene B7 ภายนอก / กำ / หน้าบ้าน

30. ใกล้เคียง ยูซบนั่งอยู่หน้าบ้าน ฟาติมะห์เดินเข้ามา

ฟาติมะห์

“ปะหนู ไม่อยากประกวด”

31. ครึ่งตัว

ยูซบหันไปมองหน้าลูกสาวเรียกให้เข้ามานั่ง
ฟาติมะห์เดินเข้าไปนั่งข้างๆ
ยูซบพูด

ยูซบ

“ทำไมล่ะ..บอกปะได้มัย”

32. ใกล้เคียง

ไบหน้าฟาติมะห์ คูลิ่งเดทีจะพูด

ฟาติมะห์

“หนู..หนูร้องไม่ตีเหมือนนิหอรอก”

33. ใกล้เคียง

ยูซบยิ้มเมื่อรู้ความคิดลูกสาว

ยูซบ

“เป็นลูกปะห์ทั้งสองคน ก็ต้องร้องเหมือนกันสิ”

34. เต็มตัว

ยูซบนั่งอธิบายให้ฟาติมะห์เข้าใจ

ยูซบ

“ครอบครัวเราไม่มีเงินทอง แต่ปะ ก็ยังมีลูกสองคนให้ปะ ได้ภูมิใจ”

35. กลาง

แม่ยืนยิ้มดูพ่อลูกคุยกัน

Scene B8 ภายนอก / กลางวัน / สวน

36. ใกล้เคียง กล้อง ทิลท์ จากยอดไม้ลงมาเห็นเด็กตัวเล็กๆสองคนนั่งร้องเพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene B9 ภายใน / กลางคืน / ในบ้าน

37. กลาง ยูซบกลับเข้าบ้าน ล้างหน้าล้างตา แม่มายืนอยู่ข้างหลัง

แม่

“ปะ..ไปตัดอย่างที่ไหนมา”

38. ไกลล์ ยูซบเงยบไม่ตอบ ขำมใหญ่ซบ แม่เอาไฟโฟกัส จิฟโฟกัสไปที่แม่ แม่พูดต่อ

แม่

“ปะ..ก็รู้ว่าฉันไม่สบายใจ”

ฟาติมะห์กับอารียาเข้ามาขัดจังหวะ

ฟาติมะห์

“ปะพรงนี้วันประกวดนะ”

39. กลาง ยูซบลูบหัวลูกสาว

ยูซบ

“พรงนี้ไปกับมะห์กับนินะลูก”

ฟาติมะห์

“จ๊ะ..ปะ..เดี๋ยวพรงนี้หนูเอาถ้วยมาให้ปะนะ”

40. ไกลล์ ยูซบยิ้ม จับแขนลูกสาวขึ้นจู ทั้งสามหัวเราะชอบใจ

Sequence C**Scene C1 ภายนอก / กลางวัน / ที่งานประกวด**

41. ไกลล์ บรรยากาศงานประกวดร้องเพลง
เด็ก ๆ วิ่งเล่น หน้าเวทีมีคนมานั่งรอดู บ้างก็จับกลุ่มคุยกัน
บนเวทีเด็กหญิงคนหนึ่งยืนร้องเพลง

42. เต็มตัว แม่ดูแลชุดเสื้อผ้าของฟาติมะห์ให้เรียบร้อยอีกที

43. ไกลล์ ใบหน้าฟาติมะห์ดูมีความตื่นเต้น

44. ไกลล์ ขำใหญ่แม่ลูกเห็นโฆษกบนเวที ประกาศเรียกชื่อฟาติมะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

45. กลาง ฟาติมะห้หันมามองหน้าอารีญาและแม่
อารีญาจับมือฟาติมะห้ขึ้นชู เหมือนที่ปีศาจทำ
ฟาติมะห้เดินขึ้นเวที

Cut

Scene C2 ภายนอก / กลางวัน / โรงชื่อน้ำยาง

46. ไกล สวนยางหนาที่บเป็นทางยาว
47. ไกล ยูซบมาที่รับชื่อน้ำยาง ดูเจียบไม่มีผู้คน
ยูซบเดินกลับมาที่มอเตอร์ไซค์
เสียงป็นดังขึ้นมา ยูซบทรุดลง
48. อินเซิร์ท เ่าที่กำล้งทรุดลง
49. ไกล ใบน้ำยูซบเชิดขึ้นมองฟ้า ตาเหม่อมองไปข้างบน
เสียงป็นดังขึ้นอีกน้ด
50. ไกล ยูซบลงไปนอนกองกับพื้น

Sequence D

บท 21 Scene D1 ภายนอก / เย็น / ที่หน้างาน (หลังจากงานเลิก)

51. ไกล เวทีร้างไร้ผู้คนแล้ว เหลือเพียงเศษซากและร่องรอยของผู้คนก่อนหน้า
52. ไกล ใบบไม้ปลิวมาที่เท้าของฟาติมะห้ เธอก้มลงหยิบ
อารีญา
“ไปกลับบ้านเถอะ สงสัยมะห้กับปีศาจอยู่ที่บ้านแล้วแหละ”
53. ไกล มือของฟาติมะห้ถือถ้วยรางวัล แก้วไปมาตามจังหวะการเดิน
53. ไกล (ลองเทค) ภาพจากด้านหลังเห็นทั้งสองคนเดินกันไป
ภาพของเด็กสองคนเดินไปตามทาง
พร้อมกับเสียงพูดคุยหัวเราะของทั้งสองคน

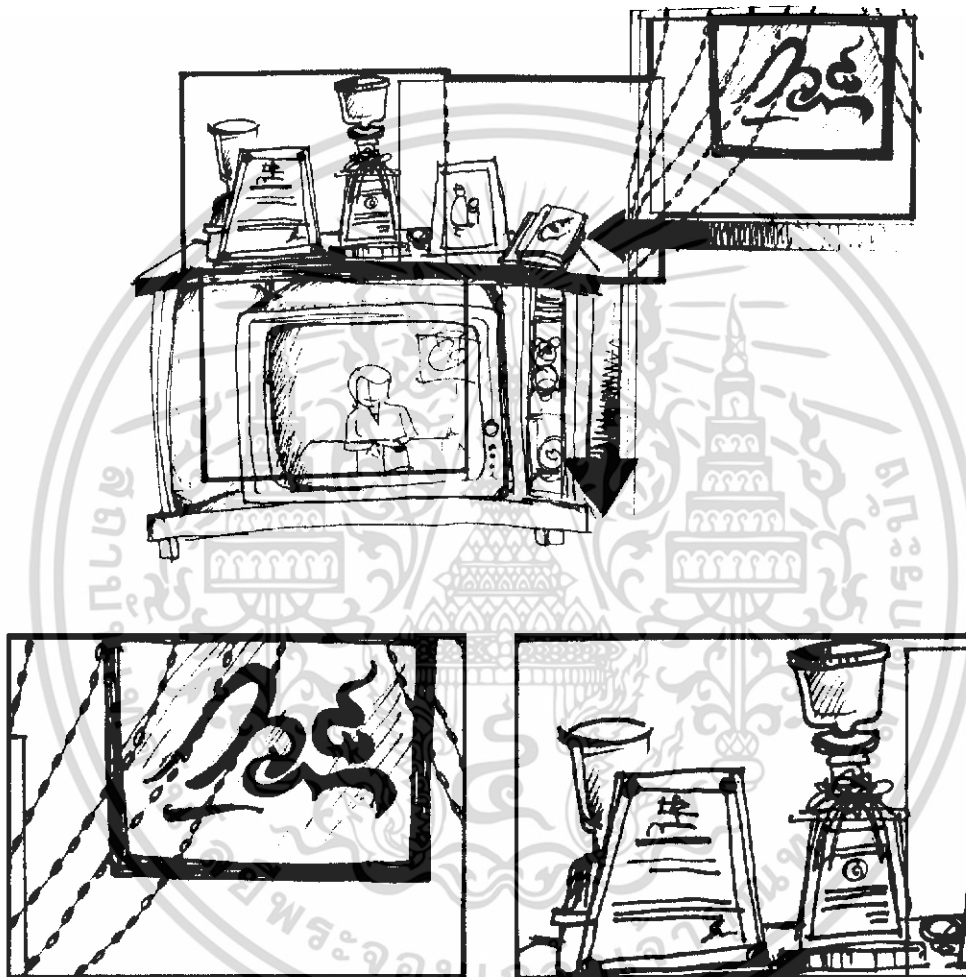
Fade

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 บทภาพ (Storyboard)

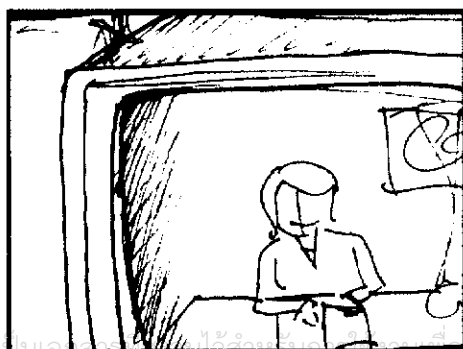
Sequence A

Scene A1 ภายใน / เข้า / บ้านของฟาติมะห์

1. กล้องเคลื่อนจากกรอบรูปภาพมาฉาย

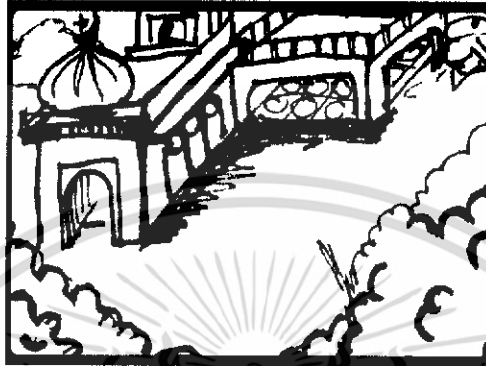
2. มายังตู้วางถ้วยรางวัล รูปถ่ายครอบครัว

3. เคลื่อนไปยังโทรทัศน์ซึ่งกล้อง
จับหน้าผู้ประกาศข่าวรายงานข่าว
สถานการณ์ความไม่สงบ

Sequence B

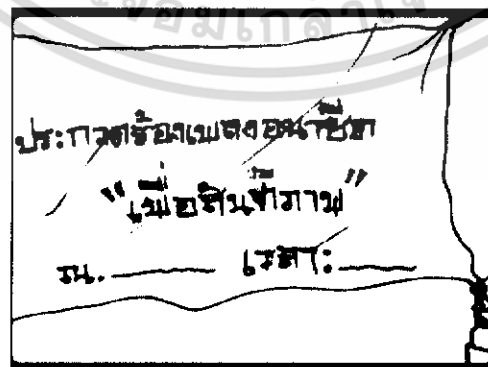
Scene B1 ภายนอก / บ่าย / มัสยิด

5. กว้าง (establish) ภาพมัสยิดประจำหมู่บ้าน

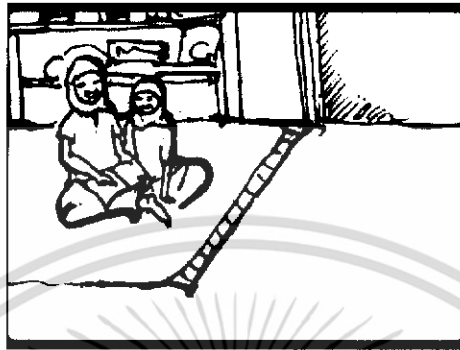
6. เต็มตัว ยูซุบเดินออกจากมัสยิด หยุดดูป้าย

7. ใกล้ ป้ายประกาศงานประกวดร้องเพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

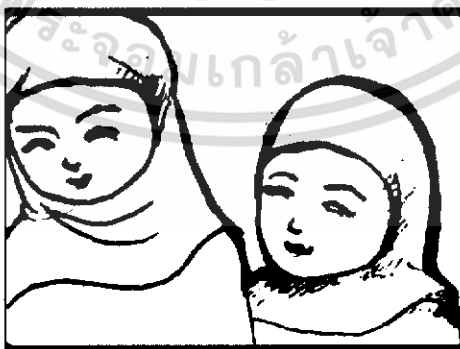
Scene B3 ภายนอก / เย็น / บ้าน

14. โกล ฟาติมะหิ้งอยู่กัฟฟี่สาว ในมือถือสมุด

15. โกล นัวมือชี้ข้อความในหนังสือ

16. กลางฟาติมะหิ้งรับฟังฟี่สาว ทั้งคู่ยิ้มแย้ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Scene B4 ภายนอก / เข้า / บ้านโต๊ะอิหม่าม

17. ไกล อิหม่ามนั่งอยู่ที่บ้าน ยูซุบมาหา

Insert มือของยูซุบ และอิหม่ามสalamกัน

19. กลาง ซ้ำมไหล่อิหม่าม รับหน้ายูซุบ

20. กลาง ซ้ำมไหล่อยูซุบ รับหน้าอิหม่าม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Sequence C

Scene C1 ภายนอก / กลางวัน / งานประกวด

Scene C2 ภายนอก / เช้า / ป้ายาง

46. ไกล ยูซบเดินถือถังน้ำยาง เก็บยางในสวน กล้องนิ่ง

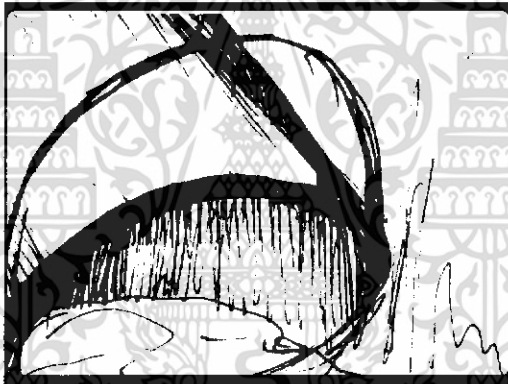

47 – 50 ไกล กล้องตามการเดินของยูซบ จนถูกยิง

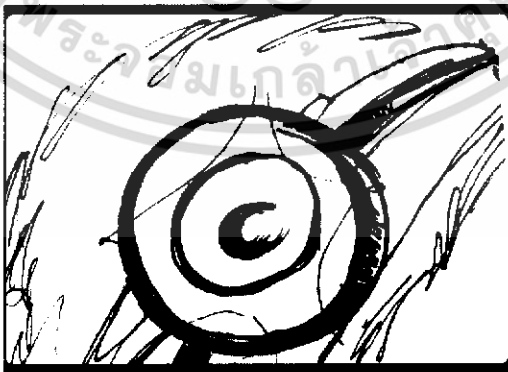
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

44. กลาง ฟาดิมะห์ร้องเพลงบนเวที กล้อง Zoom In
(ตัดสลับเหตุการณ์)

50 A. Insert โกลีต้งน้ำยางหก

50 B . โกลี ไฟฉายบนหน้าผากยูซบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

ขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์

ขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์ คือขั้นตอนที่เราเริ่มจะได้เห็นรูปร่างของภาพยนตร์มากกว่าเดิม ที่เป็นงานภาคเอกสาร ซึ่งในขั้นตอนก่อนถ่ายทำนั้นหากมีการเตรียมงานที่ดี ก็จะช่วยให้การถ่ายทำมีความสะดวกขึ้น รายละเอียดในบทนี้จะนำเสนอทฤษฎีผสานกับการนำมาใช้ในการถ่ายทำจริง

5.1 เริ่มต้น

การถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง ฟาติมะห์ ต้องลงไปถ่ายทำที่จังหวัดสงขลา ใช้เวลารวมการเดินทางทั้งหมด 5 วัน คือ ช่วงการเดินทางโดยรถทัวร์นั้นใช้เวลา 12 ชั่วโมง จึงเลือกพาทีมงานออกเดินทางในช่วงเช้าเพื่อที่จะไปถึงในช่วงเวลาเย็น ทีมงานจะได้พักผ่อนคืนหนึ่ง และเริ่มงานในวันรุ่งขึ้น

เมื่อเดินทางไปถึง ผู้กำกับก็ต้องไปตรวจตราความเรียบร้อยอีกครั้ง ไปดูสถานที่ที่จะถ่ายทำในวันรุ่งขึ้น รวมทั้งนัดหมาย นักแสดงเป็นการเตรียมงานให้พร้อมจะได้ไม่จุลละหุกในวันถ่ายทำ และในกรณีที่ทีมงานคนอื่นๆ ยังไม่เคยลงไปพื้นที่มาก่อน อาจจะมีการพาไปทำความรู้จักสถานที่เบื้องต้นก่อนนอกเหนือจากนั้น ก็เป็นการพูดคุยกับทีมงาน ถึงหน้าที่ เวลานั้นนัดหมาย เวลาการถ่ายทำ รวมถึงเตรียมอุปกรณ์ประกอบฉาก ตรวจสอบเช็คเครื่องมืออุปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบตเตอรี่ที่ต้องชาร์ต เพื่อกันฉุกเฉินสำหรับสถานที่ที่ต้องไปถ่ายแล้วไม่มีไฟฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 การถ่ายทำภาพยนตร์

5.2.1 การถ่ายภาพยนตร์

ในการเล่าเรื่องนั้นแต่ละฉากมักจะถูกถ่ายออกมาหลายๆ ช็อต เพื่อให้มีหลายมุมมอง ทั้งนี้เพราะการถ่ายภาพยนตร์มักจะใช้กล้องตัวเดียว (ต่างจากการถ่ายละครโทรทัศน์ซึ่งใช้กล้องวิดีโอหลายกล้องถ่ายพร้อมกัน) เหตุผลหลักๆ ที่ใช้กล้องถ่ายภาพยนตร์เพียง 1 ตัวคือการจัดแสง ผู้กำกับแสง (Director of Photography) มักจะต้องปรับการจัดแสง และตำแหน่งแสงสำหรับแต่ละช็อตเพื่อให้ได้คุณภาพแสงที่ดีที่สุดสำหรับมุมมองนั้นๆ ถ้าเป็นการถ่ายช็อตที่ใช้หลายกล้องถ่ายพร้อมกัน การจัดแสงก็ต้องจัดแบบเฉลี่ยสำหรับทุกกล้อง และเพราะต้องใช้กล้องตัวเดียวในการถ่ายทำเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดเมื่อนำไปเข้ากระบวนการตัดต่อ จึงแบ่งภาพออกเป็น

1. Master Shot
2. Reaction Shot
3. Insert Shot

ภาพที่ 13 Master Shot

ภาพที่ 14 Reaction Shot

ภาพที่ 15 Insert Shot

โดยเริ่มที่ มาสเตอร์ช็อต คือช็อตระยะไกล หรือระยะกลาง ที่สามารถครอบคลุมสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งฉาก แล้วจึงถ่ายซ้ำอีก เป็นช็อตระยะใกล้ ช็อตผ่านไหล่ เพื่อรับแอคชั่นและรีแอคชั่นของการแสดงตามด้วยช็อตแทรก เพื่อความสมบูรณ์ การที่ต้องถ่ายหลายช็อตนี้ก็เพื่อให้มีฟุตเตจเพียงพอที่จะใช้ในการตัดต่อ ให้คนดูเข้าใจเนื้อเรื่อง และเกิดอารมณ์ตามที่คนทำหนังต้องการ อย่างไรก็ตาม บางฉากอาจไม่จำเป็นต้องถ่ายหลายช็อตก็ได้ ถ้าช็อตเดียวนั้นสามารถนำเสนอสิ่งที่เราต้องการบอกในฉากนั้นได้

5.2.2 การถ่ายทำฉากภายใน

การถ่ายฉากภายในนั้น สิ่งสำคัญคือการจัดแสง เพราะจากสถานที่แสงธรรมชาติไม่เพียงพอในการถ่ายฉากภายในจึงต้องมีการจัดแสง เนื่องจากฉากที่ต้องถ่ายทำภายในของเรื่องนี้ จะเป็นฉากสนทนากัน ข้าพเจ้าจึงเลือกการจัดแสงแบบสามเหลี่ยมที่จะช่วยให้กล้องรับภาพได้อย่างสมจริง โดยอาศัยการให้แสง 3 ด้านคือ

1. ไฟหลัก (Key light) เป็นแหล่งไฟที่จะทำให้เกิดรูปร่าง ทรวดทรง และความหยาบละเอียดของภาพ เช่น ใบหน้า เป็นแหล่งแสงสว่างใหญ่ที่สุด เป็นไฟแสงจ้า
2. ไฟเสริม (Fill light) เป็นไฟแสงอ่อนที่ช่วยขจัดเงาต่างๆ ลดความตัดกันและช่วยเสริมไฟหลัก
3. ไฟหลัง (Back light) เป็นไฟส่องมาจากด้านหลังของวัตถุหรือคนที่จะถ่าย เป็นแหล่งไฟที่มีขนาดเล็กอ่อน เพื่อช่วยทำให้วัตถุและบุคคลในฉากแยกออกมาจากฉากหลัง ทำให้เกิดความเด่นชัด

ภาพที่ 16 แสดงการจัดไฟจากฉากตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3 การถ่ายทำฉากภายนอก

สำหรับการถ่ายทำฉากภายนอกนั้น ก็อาจมีการจัดแสง แต่ไม่ได้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ เพราะจำนวนไฟที่นำไปไม่เพียงพอ จึงเลือกใช้ไฟกับการจัดแสงเฉพาะจุด นอกจากนี้ในพื้นที่ธรรมชาติทั่วไปที่มีแสงธรรมชาติเป็นไฟหลักให้แล้ว อาจใช้อุปกรณ์เสริม เช่น รีเฟลก มาเป็นตัวช่วยจัดแสงให้กับตัวนักแสดง ช่วยเพิ่มมิติให้ใบหน้า หรือลบเงาได้คาออกไปได้

5.2.4 การถ่ายทำฉากประกวด

เป็น ฉากที่ผู้กำกับต้องคุมงานหลายอย่าง ฉากงานประกวดร้องเพลง ต้องใช้จำนวนนักแสดงประกอบเยอะ และค่อนข้างมีเวลาในการถ่ายทำจำกัด เพราะถ้าวันทีลงไปทำการถ่ายทำ ไม่ตรงกับวันหยุด เราต้องรอถึงช่วงบ่ายเพื่อให้นักแสดงประกอบเด็กที่กลับมาจากโรงเรียนมาเข้าฉาก ซึ่งก็ต้องรีบถ่ายก่อนที่แสงจะหมด แต่วิธีการใช้นักแสดงประกอบจากชาวบ้านที่ยินดีจะให้ความร่วมมือ นั้น ก็เป็นข้อดีตรงที่ประหยัด แต่จะมีปัญหาในเรื่องของการคุมคนที่มาเข้าฉากนั่นเอง การชักจูงให้คนเข้าร่วมเป็นนักแสดงประกอบนั้น ไม่ใช่เรื่องยากเย็น เพราะชาวบ้าน และเด็กๆ ที่อยู่ตามต่างจังหวัด จะค่อนข้างตื่นเต้นและอยากมีส่วนร่วมกับการถ่ายทำภาพยนตร์ แต่เพื่อไม่ให้เป็นการเสียมารยาท อาจจะมีอุบาย เช่น การจับรางวัล หรือการเลี้ยงอาหาร เลี้ยงขนม และน้ำดื่ม เป็นต้น

ภาพที่ 17 แสดงการถ่ายทำฉากใหญ่ที่มีการ Setting

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.5 ถ่ายทำในป่า

ฉากที่ต้องมีการถ่ายทำในป่า หรือเขา สิ่งที่เราต้องคำนึงคือเรื่อง แสง โดยเฉพาะในป่าทึบ ในกรณีที่ไม่สามารถนำแสงเข้าไปจัดได้จริงๆ สิ่งหนึ่งที่พอจะช่วยให้คือ สร้างระยะของ Background เพื่อให้พื้นหลังไม่แบนแค้นเดียวกันทำให้ถึง subject กลืนไปด้วย ในการทำงานของช่างเจ้า ก็ใช้ คว้น เข้ามาช่วยสร้างระยะ โดยแบ่งภาพเป็นสามระยะ ด้านหน้าซึ่งเป็นระยะใกล้สุดก็จะวางคว้น ตรงกลางเป็นที่แสดง acting area และวางคว้นไว้ที่ระยะไกลสุด ถัดจากนักแสดงไป อีกจุดเป็นข้างหลัง ระหว่างช่วงของระยะก็จะเว้นพื้นที่ว่างที่ทำให้ภาพมีมิติขึ้น

5.3 การบันทึกเสียง

ภาพยนตร์ยุคนี้เกือบทุกเรื่องถ่ายทำแบบอัดเสียงจริงขณะถ่ายทำ (sync sound หรือ double system) เพราะได้อารมณ์ที่สมจริงมากกว่าการมาพากย์ทับทีหลัง โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง (มีทั้งระบบดิจิทัลด้วยเครื่อง DAT และระบบอนาล็อก ด้วยเครื่อง Nagra) อัดเสียงที่เกิดขึ้นในการถ่ายทำ ฉากนั้นๆ ไม่ว่าจะ เป็นบทสนทนา หรือเสียงประกอบอื่นๆ กระจกานสเลท หรือเคลปเปอร์บอร์ด จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการซิงค์ (synchronize-จับให้ภาพกับเสียงตรงกัน) ในขั้นตอนหลังจากถ่ายทำในแต่ละวันเสร็จสิ้น ฟิล์มเนกาทีฟภาพยนตร์ที่ถ่ายแล้ว (exposed) จะถูกส่งไปล้างที่แล็บ แล้วนำไปเทเลซีน (telecine) ลงเทปวิดีโอเบต้า เพื่อนำไป digitize ลงเครื่องตัดต่อแบบ non-linear และจับซิงค์ภาพและเสียงให้ตรงกัน ก่อนที่จะเริ่มตัดต่อ

ในกรณีเรื่องนี้ที่ถ่ายทำด้วยวิดีโอ เป็น single system คือเสียงจะถูกอัดโดยตรงลงไป ในเทปวิดีโออยู่แล้ว เสียงที่ถูกบันทึกลงม้วนวิดีโอแล้วนั้นสามารถนำไป digitize ลงเครื่องตัดต่อได้เลย โดยมีเสียงติดมากับภาพอยู่แล้ว ไม่ต้องมาจับซิงค์อีก การตีสเลทจึงไม่จำเป็นเพราะเสียงจะซิงค์ตรงกับภาพอยู่แล้ว แต่ยังคงใช้กระจกานสเลทเพื่อบอกรายละเอียด (เช่น หมายเลขซีน, ช็อต, เทค ฯลฯ) เพื่อให้จัดฟุตเตจได้ง่ายในการตัดต่อ

5.4 อุปกรณ์

ในการถ่ายทำภาพยนตร์ขนาดสั้นครั้งนี้ ลงไปทำการถ่ายทำ สองรอบโดยในรอบสองเป็นการลงไปถ่ายแก้ไข และเพิ่มเติมรายละเอียดอื่นๆให้ภาพยนตร์ ในการลงไปถ่ายทำอุปกรณ์ที่เตรียมไปมี ดังนี้

- กล้อง ถ่ายทำด้วยระบบ Digital Video ในครั้งแรกนั้นใช้กล้อง Cannon XL- 2 ซึ่งให้ความสามารถเรื่องเลนส์ แต่จะมีปัญหาคือรับแสงในกลางคืนได้น้อย ในครั้งที่สองได้เลือกใช้กล้อง Panasonic Dvc 62E กล้องตัวนี้จะรับแสงในที่มืดได้ดีกว่า ข้อควรระวังอย่างหนึ่งในการใช้กล้องต่างกัน คือ สี ของภาพ อาจจะออกมาไม่ตรงกัน ซึ่งผู้กำกับเองก็ต้องควรสังเกต เพื่อปรับให้ใกล้เคียงกันด้วย
- ไฟ นำไฟไปใช้ในการถ่ายทำ 3 ตัว เป็นไฟ 1,000 วัตต์ 1 ตัว และ 800 วัตต์ 2 ตัว การนำไฟไปใช้ต้องคำนึงถึงสถานที่ที่เราจะจัดแสงด้วย เพราะไฟที่มีวัตต์สูงมากถ้าจะไปถ่ายในบ้านนอกจากแสงเกินจริง ไฟบ้านอาจจะไม่พอในการจัดด้วย หรือถ้าจำนวนวัตต์น้อย แล้วต้องไปถ่ายในที่กว้าง แสงจะไม่ครอบคลุมพื้นที่ ต้องเลือกจัดเป็นจุดๆไป
- นอกจากนี้ก็เป็นอุปกรณ์เสริม สำหรับงานถ่ายทำ on location เช่น Wireless ในการบันทึกบทที่มีการสนทนาเพราะว่าไมค์จากกล้องรับเสียงได้ไม่ถึงและไมค์จากกล้องจะบันทึกเสียงบรรยากาศมากเกินไป ในการบันทึกก็ต่อสายตรงเข้ากล้องเลยเพื่อที่จะได้ไม่ต้องยุ่งยากในกระบวนการตัดต่อคือไม่ต้องมาsyncเสียงอีกที
- อื่นๆ เช่น Reflex วิทยุสื่อสาร กระดาษไข เจลฟ้า เจลส้ม ฯลฯ

ในการนำอุปกรณ์ลงไปใช้แต่ละครั้ง ต้องตรวจตราให้ดีก่อนเสมอ เพราะเมื่อเราไปในที่ทางไกลๆ แล้ว โอกาสที่จะนำมาเปลี่ยนคงยาก หรืออยากน้อยของจำพวก แบตกล้อง และใส่หลอดไฟสำรอง ก็ควรมีไปเสริม ด้วย

5.5 คู่มือกองถ่าย

เป็นหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ในการถ่ายทำภาพยนตร์ ผู้จัดการกองถ่ายจะมีหน้าที่คอยดูแล หรือเตรียมสถานที่ความเรียบร้อย ความสะดวกในเรื่องต่างๆ ไว้ก่อน เช่นเรื่อง สุขา ทางเดิน รถ และเรื่องอาหารการกิน อย่าลืมว่าทีมงานที่ลงไปอาจจะไม่คุ้นเคยกับอาหารพื้นถิ่น และในการทำงานกองถ่าย ต้องมีการจัดเตรียมเรื่องอาหารและน้ำดื่มไว้ตลอดเวลา ถ้าไม่มีผู้ช่วย ผู้กำกับก็ต้องจัดเตรียมหรือมอบหมายให้ใครดูแลเรื่องนี้ เพื่อที่จะได้ไม่กลายมาเป็นอุปสรรคเล็กๆ ในการถ่ายทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.6 ประมวลภาพเบื้องหลังการถ่ายทำ

ถ่ายทำที่ฉากเวที

ถ่ายทำที่ป่ายาง

เอกชนก

ภาพที่ 18 ประมวลเบื้องหลัง 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ่ายทำฉากที่ลานกว้าง

พูดคุยเรื่องบท

ภาพกว้างเก็บบรรยากาศเวที

ภาพที่ 19 ประมวลเบื้องหลัง 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ่ายทำจากทางเดิน 1

นางชกฝักัน

ถ่ายทำจากทางเดิน 2

ภาพที่ 20 ประมวลเบื้องหลัง 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย่างเต็ก

ตากล้องนิันทา

ภาพที่ 21 ประมวลเบื้องหลัง 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ

ในกระบวนการนี้ เป็นการนำฟูเทจ ที่ได้จากการถ่ายทำมาเข้าสู่กระบวนการตัดต่อ ทำเสียง ขั้นตอนนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะนำงานจากกระบวนการทั้งหมดก่อนหน้านี้ มาเรียบเรียง ให้สมบูรณ์ออกมาเป็นภาพยนตร์หนึ่งเรื่อง ที่ถ่ายทอดและนำเสนอความคิดของผู้ทำได้

6.1 การตัดต่อ

Bernard F. Dick¹¹ ได้พูดถึงการตัดต่อไว้ว่า “สามารถเป็นอะไรก็ได้ที่อยากจะเล่า หรือแม้อยากจะเปลี่ยนแปลงโลก” ซึ่งจากคำพูดดังกล่าว ทำให้เห็นความสำคัญของการตัดต่อ ที่สามารถเปลี่ยนเรื่องให้ต่างไปจากบทได้ด้วยเพียงการนำมาเรียง การวางตำแหน่ง ลำดับภาพ การนำฟูเทจ ทั้งหมดมาเรียบเรียงเป็นเรื่องสมบูรณ์ โดยนำแต่ละช็อตมาวางต่อกัน ตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออก และทำสิ่งอื่นๆ เช่น ใส่อารมณ์ ด้วยจังหวะ ด้วยดนตรี เชื่อมช่วงเวลาต่างจากความเป็นจริงในการลำดับเรื่อง เหล่านี้คือสิ่งที่เกิดขึ้นในการตัดต่อ การตัดต่อจึงสามารถเปลี่ยนแปลงจากเพียงแค่ภาพเคลื่อนไหวให้เล่าเรื่องขึ้นมาได้

หัวใจสำคัญคือแต่ละครั้งที่ cut หรือ mix จาก shot หนึ่งไปอีกช็อตหนึ่ง กล้องควรมีมุมที่แตกต่างไปจากช็อตก่อนหน้านี้ สำหรับคนตัด ความแตกต่างระหว่างแกน ไม่ควรมากกว่า 180 องศา และมักจะน้อยกว่า 45 องศา เมื่อถ่ายบุคคลเดียวกัน

¹¹ Bernard F. Dick ,อาจารย์ประจำสาขาวิชา English and Comparative Literature , มหาวิทยาลัย Fairleigh

Dickinson, ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ชื่อ Anatomy of Film , 1978

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และทุกครั้งที่ทำในมุมกล้องใหม่ (ในซีเควนส์เดียวกัน) นักแสดงหรือคนนำเสนอ จะต้องแสดงการเคลื่อนไหวหรือท่าท่าเหมือนเดิมทุกประการกับช็อตที่แล้ววิธีการนี้ ยังปรับใช้กับ take ที่แปลกออกไปด้วย

เมื่อการตัดกลายเป็นสิ่งที่สังเกตได้หรือสะดุด จะเรียกว่า การตัดกระโดด (Jump Cut) การตัดแบบกระโดดเป็นเหมือนการพักในการเชื่อมจากช็อตหนึ่งไปยังช็อตต่อไปซึ่งต้องระมัดระวังในการใช้ หากเป็นมือใหม่ คุณควรพยายามทำแบบตัดแบบต่อเนื่อง (clear cut) เสมอ และถือว่าตัดกระโดดเป็นการตัดที่ไม่น่าพึงพอใจ จนกว่าคุณจะรู้ว่าจะใช้มันอย่างไรที่ดีที่สุดแล้ว

6.2 ประเภทของการตัดต่อ¹²

การตัดต่อมี 2 ประเภท คือ

6.2.1 การตัดต่อแบบ ต่อเนื่อง (Continuity Cutting)

6.2.2 การตัดต่อแบบเรียบเรียง (Complilation Cutting)

6.2.1 การตัดต่อแบบ ต่อเนื่อง (Continuity Cutting)

เป็นการตัดต่อที่ใช้ในภาพยนตร์ส่วนใหญ่ ให้ความสัมพันธ์กับความต่อเนื่องกันอย่างมีเหตุผลระหว่างช็อตต่อช็อต การตัดแบบต่อเนื่อง ยังแบ่งออกเป็น

- การตัดต่อสลับเหตุการณ์ (Cross Cutting / Parallel Action) เป็นรูปแบบที่นิยมใช้กับภาพยนตร์บันเทิง ในการตัดสลับระหว่างสองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

- การตัดภาพที่แอ็คชั่น (Cutting on Action) เป็นการตัดระหว่างช็อตที่ตั้งกล้องนิ่งๆ กับช็อตที่กล้องเคลื่อนไหว ในแอ็คชั่นเดียวกันของผู้แสดง ซึ่งจะช่วยให้คุณไม่รู้สึกระโดด เพราะโดยปกติภาพกล้องนิ่งที่ต่อด้วยการเคลื่อนไหวมักสร้างความรู้สึกนั้น แต่ถ้าระหว่างสองช็อตเป็นแอ็คชั่นเดียวกัน คุณจะมิสมารกับแอ็คชั่นนั้นจนไม่รู้สึกรัดต่อการเปลี่ยนภาพ

¹² รักसानต์ วิวัฒน์สินอุดม, นักสร้าง สร้างหนัง หนังสือ(บทที่ 14 หน้า 261 – 264), 12 สิงหาคม 2545

6.2.2 การตัดต่อแบบเรียบเรียง (Compilation Cutting)

เป็นการตัดต่อที่ไม่อาศัยความต่อเนื่องของแอ็คชั่น จะพบได้ในหนังประเภท สารคดี ข่าว การตัดแบบนี้สร้างความอิสระมาก แต่การตัดแบบนี้ถ้าเรียบไม่มีเสียงประกอบคนดูมักจะดูไม่รู้เรื่อง จึงต้องใช้เสียงบรรยายประกอบ โดยมีการนำคนตรีเข้ามาเป็นตัวชี้ระหว่างคำบรรยายกับภาพเพื่อช่วยเพิ่มอารมณ์ได้

6.3 รูปแบบของการตัดต่อ

การตัดต่อมี 5 รูปแบบ ดังนี้

1. ตัดต่อการกระทำ (action edit)
2. ตัดต่อตำแหน่งจอ (screen position edit)
3. ตัดต่อรูปแบบ (form edit)
4. ตัดต่อที่มีเรื่องราว (concept edit)
5. ตัดต่อแบบผนวก (combined edit)

6.3.1 การตัดต่อการกระทำ The action edit

บางครั้งเรียกการตัดต่อความเคลื่อนไหวหรือตัดต่อความต่อเนื่อง เกือบจะใกล้เคียงการตัดชนภาพ มันสามารถเป็นการให้สัญญาณหรือเคลื่อนไหวที่ง่ายที่สุด การตัดต่อการกระทำ เช่น ผู้ชายคนหนึ่งกำลังนั่งอยู่ที่โต๊ะ เสียงโทรศัพท์ดังขึ้น เขายกหูโทรศัพท์ขึ้นแล้วพูดตอบได้

6.3.2 การตัดต่อตำแหน่งภาพ The screen position edit

การตัดต่อชนิดนี้ บางครั้งเรียกว่า การตัดต่อทิศทาง a directional edit หรือการตัดต่อสถานที่ a placement edit อาจเป็น การตัดชนภาพ (Cut) หรือการผสม (Mix) แต่มักจะเป็นการตัดชนหากว่าไม่มีการเปลี่ยนของเวลา การตัดแบบนี้ จะมีการวางแผนไว้ตั้งแต่ช่วงก่อนถ่ายทำ หรือช่วงระหว่างการถ่ายทำ ขึ้นอยู่กับการกระทำของช็อตแรกที่บังคับหรือกำกับให้สายตาของคนดูไปยังตำแหน่งใหม่บนจอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.3 การตัดต่อรูปแบบ The Form Edit

เป็นการอธิบายที่ดีที่สุดของการเชื่อมจากช็อตหนึ่ง ซึ่งมีการแสดงรูป, สี, มิติหรือเสียงไป ยังอีกช็อตหนึ่ง ที่มีรูปทรง สี มิติ หรือเสียงนี้สัมพันธ์กัน การตัดต่อรูปแบบ สามารถเป็นการตัด ชนได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการผสม หลักการนี้เป็นจริงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ และ/ หรือบางครั้ง เวลาเปลี่ยน

6.3.4 การตัดต่อที่มีเรื่องราว The Concept Edit

บางครั้งเรียกการตัดต่อที่เคลื่อนไหว หรือการตัดต่อความคิด เป็นการเสนอความคิดที่ บริสุทธิ์ล้วน การตัดต่อเรื่องราวนี้อาจเป็นการปูเรื่องในหัวเรา สามารถครอบคลุมถึงการเปลี่ยน สถานที่ เวลา ผู้คนและบางครั้งก็เป็นตัวเรื่อง มันสามารถทำได้โดยไม่มีการสะดุดของภาพ ถ้า เป็นการตัดต่อที่มีเรื่องราวที่ดี มันสามารถบอกอารมณ์เป็นอารมณ์คร่ามาและสร้างความลึกซึ้ง แต่ ทำยาก ถ้าไม่ได้วางแผนเป็นอย่างดีแล้ว ความไหลลื่นของข้อมูลภาพ อาจจะจกกันได้

6.3.5 การตัดต่อแบบผนวก The combined edit

เป็นการตัดต่อที่ยากที่สุดแต่มีพลังมากที่สุด การตัดแบบผนวกนี้เป็นการรวมการตัดต่อ 2 แบบหรือมากกว่านั้นจากการตัดต่อทั้ง 4 แบบที่กล่าวมา เพื่อให้การตัดแบบผนวกได้ผลดี ผู้ตัด จำเป็นต้องจำทั้งเสียงและภาพที่ใช้ได้ในแต่ละช็อต ดังนั้นการตัดแบบนี้ควรได้รับการวางแผนเป็น อย่างดีทั้งก่อนการถ่ายทำและขณะถ่ายทำ

6.4 หลักการของการตัดต่อโดยทั่วไป¹³ คือ

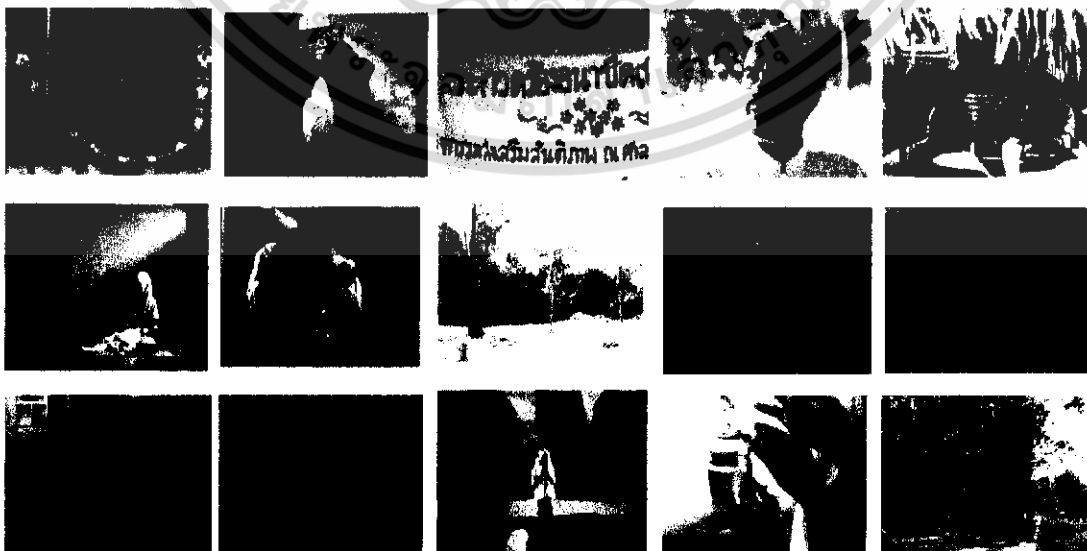
1. เสียงและภาพนั้นคือส่วนที่เสริมซึ่งกันและกัน
2. ภาพใหม่ควรให้ข้อมูลใหม่ ควรมีเหตุผลสำหรับทุกภาพที่ตัด
3. ระวังเรื่อง “การข้ามเส้น”

¹³ <http://www.eotoday.com/movies/workshops/style/index3.html> , (กล่าว ไปแล้ว หน้า 5)

4. อย่าตัดเฟรมที่ไม่เท่ากันให้สังเกตที่ headroom ของภาพ
5. หลีกเลี่ยงภาพที่มีขอบข้าง (Frame edge) ไปตัดตัวบุคคล
6. ตัด Shot ที่มี Background เหมือนกัน เช่น ถ้าจัดตั้งก็จัดตั้งเหมือนกัน
7. เมื่อตัดหนึ่งแนวรวมๆ อย่าตัดในจังหวะที่ตัวละครหยุดพูดทันที
8. ควรมี Shot รับคู่สนทนาแทรกดีกว่าการพูดทีละคน
9. ถ้าตัวละครตัวเดียว ให้หลีกเลี่ยงการใช้ภาพมุมเดิม
10. เวลาตัดจังหวะ “ลูกหรือหนึ่ง” ให้สายตาของตัวละครอยู่ในเฟรมนานที่สุด
11. เมื่อตัดไป Shot CU ให้เลือก Shot ที่ Action ชั่วที่สุด
12. พยายามเลือก Shot ที่ใช้ Tracking ดีกว่า Zoom
13. เวลาตัด Pan Shot ให้ใช้ภาพคนที่เดินไปในทิศทางเดียวกัน
14. เมื่อตัดเข้า Scene ใหม่ให้ใช้ LS (เปิด shot)
15. หลีกเลี่ยงการตัดจาก LS มา CU ของตัวละครเดิมทันที
16. อย่าตัดเข้าภาพดำทันที
17. ควรให้เสียงเข้ามาก่อนภาพ 12-24 เฟรม
18. จบเพลงควรจบภาพ

6.5 การตัดหยาบ (Rough Cut)

ในขั้นนี้ได้เลือกตัดแบบเรียงชื่อตามบท มาเรียงกันเพื่อเล่าเรื่อง ความยาว 13 นาที

ภาพที่ 22 แสดงการตัดต่อ Rough Cut

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. 6 การตัดสมบุรณ์ (Fine Cut)

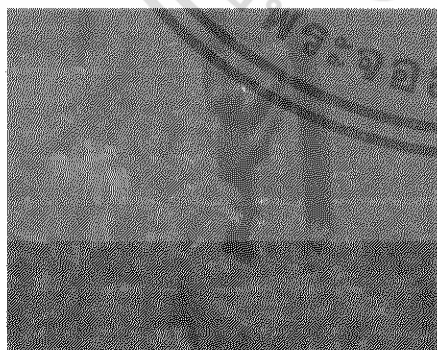
เมื่อเราลองตัดคร่าวๆ เพื่อเรียงเรื่อง เลือกช็อตแล้ว เราจะได้ข้อสังเกตหรือมุมมองใหม่เพิ่มเติมกับงานของเรา เพื่อนำมาตัดต่อทั้งภาพ และการทำเสียงให้สมบูรณ์อีกครั้ง ในขั้นนี้ได้ความยาวรวมละคริต 11 นาที จากการตัดหยาบปัญหาที่พบคือ

- ยาวเกินไป จากการลำดับเรื่องที่เยิ่นเย้อ
- Fade black บ่อยเกินไป
- สีในระหว่างช็อตไม่ continue กัน
- ปัญหาเรื่องเสียง
- รายละเอียดเนื้อเรื่องน้อย (ต้องถ่ายทำเพิ่ม)

จากปัญหาข้างต้น นอกจากต้องมีการลงไปถ่ายทำในบางฉากใหม่แล้ว ก็ยังต้องถ่ายช็อตอินเลิร์ตเพิ่ม นอกจากนี้ยังมีการแก้ปัญหาโดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ช่วย ในขั้นนี้ถ้าผู้กำกับไม่ได้มีความชำนาญด้านโปรแกรมเอง ก็ต้องหาผู้ช่วย โดยผู้กำกับมีหน้าที่คุมงานอีกที

ตัวอย่าง

1. การแก้สีในคอมๆ เป็นกรณีที่ต้องการสร้างบรรยากาศสมจริงแต่แสงที่ถ่ายมา ไม่เอื้อต่อความต้องการ จึงมาแก้สีในคอมให้ดูมืด ครึ้ม ขึ้น

Before

After

ภาพที่ 23 แสดงการแก้สีในขั้นตอนการตัดต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉากที่ถ่ายในสวนยางทั้งหมดต้องถูกนำมาแก้ไข โดยการปรับ Blue และ Bright / Contrast โดยประมาณให้ช่วงเวลาในการปรับสีออกมาเป็นช่วงเวลาประมาณ 5 – 6 โมงเช้า

2. จะเห็นว่าจากการตัดหายบ ซีนร้องเพลง และซีนที่พ่อถูกยิง จะเป็นการลำดับตามเวลา คือ พ่อถูกยิงตามด้วยซีนประกวดร้องเพลง ซึ่งเมื่อนำมาตัดใหม่ก็ใช้หลักการการตัดต่อแบบต่อเนื่อง (Continuity Cutting) แบบการตัดต่อสลับเหตุการณ์ (Cross Cutting / Parallel Action) ที่ตัดสลับระหว่างสองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ดังจะเห็นได้ในฉากที่ฟ้าคิมะห์ร้องเพลงสลับกับฉากที่พ่อถูกยิง ทั้งนี้ก็เพื่อคงอารมณ์ พร้อมกับใช้เสียงดนตรีเข้ามาช่วย การลำดับช็อตก็จะเป็น

- พ่อออกไปกรีดยาง
- เด็กขึ้นเวที
- บรรยายกาศอิมคริมในสวนยาง
- พ่อถูกยิง + เสียงร้องเพลงของเด็กแว่วมา
- เด็กร้องเพลงอยู่บนเวที ใบหน้าอิมแยม
- อุปกรณ์กรีดยางที่กระจัดกระจาย

ภาพที่ 24 แสดงการลำดับภาพใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.7 การตัดต่อเสียง

เสียง เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญกับภาพยนตร์ ในปัจจุบันการทำเสียงเริ่มได้รับความสนใจและเป็นงานสำคัญ เพราะเสียงนอกจากจะช่วยสร้างความตื่นเต้นในอารมณ์ให้กับภาพแล้ว เสียงยังมีพลังที่จะดึงภาพให้โดดเด่นมากขึ้นได้ ในขณะเดียวกันเสียงที่ไม่ดีก็อาจทำลายภาพได้เช่นกัน

6.8 องค์ประกอบของเสียงในภาพยนตร์

6.8.1 Dialogue หรือ บทสนทนา

เป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุดที่ใช้ในการบอกเล่าเรื่องราวและเนื้อหาของหนัง ส่วนมากจะบันทึกสดในขณะถ่ายทำเพราะจะสื่ออารมณ์ได้ดีกว่าการนำมาพากย์ใหม่ แต่จะเสียค่าใช้จ่ายสูง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอัดและใช้เครื่องบันทึกเสียงคือ Production Mixer โดยมี Boom Man เป็นผู้ช่วยในการถือและวางตำแหน่งของไมโครโฟนที่ใช้อัด หากช่วงไหนเสียงที่บันทึกมาคุณภาพไม่ดีเช่น มีเสียงรบกวนเยอะ เสียงเบาไป เสียงแตก หรือ เราต้องการเปลี่ยนบทสนทนา เราก็จะพากย์ใหม่ซึ่งเรียกว่าการทำ Looping หรือ ADR (Automated Dialog Replacement) คนที่ดูแลส่วนนี้ก็คือ ADR Recordist มักจะไปบันทึกกันที่ห้องอัด ADR Editor ก็คือผู้ที่นำเสียงที่มายับให้ตรงกับปากของนักแสดงหรือวางในตำแหน่งที่ต้องการ

บทพูดในภาพยนตร์เรื่องนี้ จะเป็นภาษาได้ทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อความสมจริง ดังนั้นถ้าคนตัดไม่เข้าใจภาษาผู้กำกับก็ต้องคอยกำกับงานมากขึ้น หรืออาจจะเนบบทพูดในภาษากลางไปด้วย เพื่อสะดวกในการตัดและรู้อารมณ์ในการพูดของตัวละคร

6.8.2 Sound Effect

คือเสียงต่างๆที่เกิดขึ้นรอบๆนักแสดงซึ่งจะมีส่วนช่วยเสริมให้คนดูเชื่อในสิ่งที่เห็นบนจอ เราแบ่งเป็น 3 กลุ่มได้ดังนี้

- **Foley** คือการทำเสียงเท้าเดินหรือวิ่ง ส่วนมากจะทำขึ้นมาใหม่เพราะเป็นการยากที่จะอัดได้อย่างชัดเจนในขณะถ่ายทำ และรวมไปถึงเสียงเสื้อผ้าที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของตัวละคร หรือเสียงการหยิบ จับ วางของ ปัดเปิดประตู ซึ่ง Foley Artist ก็คือคนที่ทำเสียงเหล่านี้ขึ้นมาใหม่ให้สมจริงที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **Sound Design** คือเสียงบางอย่างที่ไม่ได้เกิดขึ้นในชีวิตจริงแต่ไปเสริมความรู้สึกให้กับภาพได้ เช่นเสียงอัมต่า ๆ ก็อาจใช้แทนความรู้สึกถึงอันตรายที่กำลังจะเกิดขึ้น หรืออาจจะเป็นเสียงที่สร้างขึ้นเองเช่นเสียงไฟที่กำลังถูกไหม้ในภาพยนตร์เรื่อง Backdraft หรือเสียงคาเบลเซอร์ในภาพยนตร์เรื่อง Starwars เป็นต้น
- **Ambience** คือเสียงบรรยากาศในสถานที่ต่าง ๆ เช่นในป่าตอนกลางคืนก็จะต้องมีเสียงจิ้งหรีดเรไร หรือเสียงความวุ่นวายของสภาพการจราจรในเมือง หรือเสียงของกลุ่มคน (Walla Group) ในงานเลี้ยง, งานแต่งงาน, ภัตตาคาร, ร้านอาหาร ก็จะมีเสียงต่างกัน หรือเสียงสภาพบรรยากาศของห้อง (Room Tone) แต่ละห้องก็จะไม่เหมือนกัน

ในส่วนของ Sound Effect นี้ได้ใช้ Sound Design ในส่วนของเสียงปืนในฉากที่ตัวละครพ่อถูกยิง และ Ambience บรรยากาศในป่า

6.8.3 Music หรือดนตรีประกอบ

เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ใช้สร้างอารมณ์ของหนังให้สมบูรณ์ขึ้น ดังที่เราเคยได้ยินจากภาพยนตร์หลาย ๆ เรื่อง ผู้ที่ทำหน้าที่ตรงนี้ก็คือ Music Composer

Music ในเรื่อง ฟาติมะห์ นี้ได้นำมาใช้ในสองรูปแบบคือ ใช้เป็น Background music คือส่วนที่เป็นเสียงบทสวดในการละหมาด ซึ่งครอบคลุมบรรยากาศของหนัง ที่กล่าวถึงชุมชนมุสลิมที่ในวันหนึ่งเราจะได้ยินเสียงบทสวดห้าเวลาทุกวันเป็นเรื่องปกติ และเสียงขับร้องเพลงอนาซีดของนักแสดงมาได้ เพื่อให้เข้ากับเนื้อหาของหนัง ในการนำเข้าฉากก็บางฉากก็จะเป็นเสียงร้อง เพลงของเด็กนำมาก่อน การขับร้องเพลงของตัวเองยังจะเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ของเพลง นี้ที่มีต่อคนในครอบครัวได้อีกด้วย

อีกส่วนหนึ่งคือใช้ Music ในการเสริมอารมณ์ เช่น ในฉากสุดท้ายที่พ่อถูกยิงในขณะที่ลูกอยู่บนเวทีร้องเพลง และระหว่างการตัดสลับไปยังอุปกรณ์ต่างๆ ที่ล้มระเนระนาด ก็จะมีดนตรีขึ้นมาเสริม โดยใช้เสียงดนตรีจากเพลงอาหรับ มีมีจังหวะช้าๆ ทำนองที่สร้างอารมณ์โหยหวนเพื่อดึงอารมณ์คนดูให้รู้สึกสะเทือนใจ กับภาพของพ่อที่ตายขัดกับใบหน้าเด็กที่ยิ้มแย้มอยู่บนเวที

ในการตัดต่อและทำเสียงนั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือความพอดีในการใช้เสียงต่าง ๆ เช่นการไม่จงใจใช้ดนตรีหรือ effect ต่าง ๆ ที่จับแน่นอารมณ์มากเกินไป หรือ มีเสียงน้อยหรือโล่งและรกจนเกิดความรู้สึกอึดอัด แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็อยู่ที่ดุลพินิจของคนทำแต่ละคน

บทที่ 7

บทสรุปการทำงาน ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

การทำโครงการศิลปนิพนธ์ นอกจากจะเป็นการประมวลความรู้ทางภาพยนตร์มาใช้ในการปฏิบัติจริงแล้ว ยังเป็นการฝึกการแก้ปัญหาและการเผชิญกับปัญหา หลังจากการถ่ายทำเสร็จสิ้นลง มีหลายฉาก ที่จะต้องแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของเนื้อเรื่อง หรือแม้แต่ปัญหาเรื่องการถ่ายทำ

7.1 เนื้อเรื่อง

เมื่อนำมาตัดต่อเรียงกันดูอย่างคร่าวๆ ก็ยังไม่ใช่ใจดี มองไม่เห็นประเด็นที่ต้องการจะพูดถึง เมื่อต้องมีการแก้ไข หลายฉากที่แก้ด้วยวิธีใช้คำพูด เพื่อหลีกเลี่ยงการถ่ายทำสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยซึ่งเป็นฉากใหญ่ที่ต้องใช้ทุนมาก เพื่อความสมจริง และจากเวลาที่มืออยู่จำกัดการแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้ก็ดูจะเหมาะสมที่สุดในขณะนั้น

7.2 การถ่ายทำ

ปัญหาจากการถ่ายทำ การทำงานที่มีงานหลายอย่างที่เรไม่ถนัดนั้น ก็เป็นปัญหาอย่างมาก เพราะทุกฝ่ายก็ต้องรอคำตัดสินจากเรา เช่นเรื่องกล้อง ซึ่งเริ่มตั้งแต่การหากล้อง ซึ่งไม่มีความรู้ทางด้านนี้นัก ก็จำเป็นต้องปรึกษาผู้ที่ใกล้ชิดด้านนี้และให้คำตอบเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพ เทียบกับราคาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.3 ฉาก

ในส่วนของด้านฉาก ฉากบ้านซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยปกติ เราก็ต้องรบกวนเจ้าของบ้านในหลายๆ เรื่อง และช่วงเวลาในการถ่ายทำก็ต้องประหยัด เพราะเจ้าของบ้านก็ต้องมีการพักผ่อนเพื่อไปทำงานในวันรุ่งขึ้นด้วย แต่ก็ถือเป็นโชคดีที่เจ้าของบ้านค่อนข้างให้ความร่วมมือกับเราดี

ฉากที่ต้องจัดเป็นเวทีการประกวดร้องเพลง ในบรรดาทีมงาน ก็จะเป็น ผู้หญิง 4 คน ผู้ชายสองคน และต้องแบ่งเป็นทีมที่อยู่ทำเวทีทีมหนึ่ง และทีมที่ออกไปถ่ายทำเพื่อรักษาเวลาอีกทีมหนึ่ง นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน และ อบต. ของที่นั่นในเรื่องของอุปกรณ์ เช่น บันได ผ้าสำหรับตกแต่งเวที ซึ่งแต่ละหมู่บ้านจะมีอยู่ ตรงนี้ก็ได้รับความช่วยเหลืออย่างดี

ฉากที่ถ่ายทำกลางแจ้ง ตรงนี้เกิดปัญหาใหญ่คือ สภาพภูมิอากาศทางภาคใต้ ที่ฝนตกบ่อย ก็ต้องคอยหาช่วงฟ้าใสออกมาถ่ายทำกันซึ่งตอนเช้าก็จะดูพยากรณ์อากาศไปด้วย การสอบถามคนในพื้นที่ซึ่งคุ้นเคยกับอากาศว่าเราก็ช่วยบอกได้ว่าวันนี้ฝนจะตกหรือไม่ตก

7.4 นักแสดง

ในการทำห้วงข้อการกำกับภาพยนตร์นั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ นักแสดง อันนี้เป็นปัญหาใหญ่ของข้าพเจ้า ที่เกิดการผิดพลาด นั่นคือ นักแสดง ไม่มาตามนัดหมาย ในวันที่เดินทางไปถึงข้าพเจ้าได้ไปติดต่อนักแสดงที่ได้ตกลงรับค่าไว้ เพื่อนัดเวลาในการถ่ายทำวันรุ่งขึ้น ซึ่งก็ดูเหมือนว่าทุกอย่างจะเป็นไปได้ด้วยดี

เมื่อถึงเวลานัดนักแสดงเด็กต้องเข้าฉาก 10 โมง ก็ไม่มีวีแวว แล้วการติดต่อสื่อสารกันที่นั่นเป็นเรื่องลำบากมาก เนื่องจากไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ที่นั่นต้องใช้สัญญาณจากประเทศมาเลเซียซึ่งต้องรอเป็นช่วงๆ ข้าพเจ้าส่งคนไปตามก็ได้รับการตอบรับมาเพียงว่า กำลังจะเดินทางมาด้วยตนเอง จนเวลาล่วงเลยมาถึงเที่ยง ก็มีผู้ปกครองโทรมาบอกว่าไม่มาแล้วโดยไม่ให้เหตุผลใดๆ ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นก็คือ ไม่มีการเตรียมนักแสดงเด็กสำรองเอาไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.4.1 การแก้ปัญหา

เพื่อไม่ให้เป็นการชะงักการถ่ายทำ จึงถ่ายเก็บฉากที่มีเฉพาะตัวละครผู้ใหญ่ไปก่อน ซึ่งตรงนี้ต้องควบคุมสติให้ดี เพราะจิตใจในขณะนั้นจะต้องพะวงเรื่องนักแสดงเด็กอันเป็นนักแสดงหลักของเรื่อง เมื่อผ่านพ้นการถ่ายทำในวันนั้น ก็ต้องออกไปหาเด็กที่สามารถร้องเพลงได้มาเข้าฉาก ซึ่งก็ไปหากันหลายที่ ต้องขอร้องอ้อนวอนกันหลายคน จนมาได้เด็กหญิง นุระฮันนี ที่มารับบทฟาติมะห์ ในวันต่อมาของการถ่ายทำก็คือ ต้องงบบอกบทไปด้วย กำกับไปด้วย ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแบบนี้ จำเป็นต้องนึกถึงเรื่องของสติ เป็นสำคัญ เราต้องคำนึงถึง หนังกัหนังเรื่อง ที่ทีมงานที่มากับเราทุกคน ถ้าผู้กำกับเสียศูนย์ งานก็ไม่สำเร็จออกมาได้

7.5 การติดต่อและทำงานร่วมกับผู้อื่น

ตรงนี้ไม่มีปัญหามากนัก ถ้าเรามีทีมงานที่เคยทำงานร่วมกันมาบ้างแล้วการทำงานก็จะราบรื่น แต่หลักในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่เป็นผู้กำกับนั้น ต้องระลึกไว้เสมอว่า ทีมงานทุกคนคือที่ปรึกษาของเรา การมาถึงแล้วตั้งอย่างเดียว จะเป็นทำงานที่ขาดความสัมพันธ์และไม่ได้ใช้ทักษะอะไรมากมาย พุดง่ายๆคือ ต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และที่สำคัญในการทำงานหนังสั้น เราต้องสร้างบารมีตัวเองบ้างคือ เวลางานคนอื่นเราก็ไปช่วยเพื่อที่ ถึงเวลางานเราจะ ได้มีคนมาช่วยบ้าง เป็นการแลกเปลี่ยนกัน แต่ทั้งนี้ก็ต้องไม่ลืมว่างานเราต้องปลอดภัยแล้วจึงไปช่วยผู้อื่นบ้าง

7.6 สรุปค่าใช้จ่ายในการถ่ายทำ

No	รายการ	ราคา / หน่วย / คิว	ราคา (บาท)	หมายเหตุ
ครั้งที่1	ค่าอุปกรณ์ ระยะเวลา 5 วัน			
	- กล้อง cannon	1500/ 1 ตัว/1 วัน	7,500	
	- ไฟ 1000 W. 1 ตัว	250 / 1ตัว / 1 วัน	1,250	
	- ไฟ 800 W. 2 ตัว	200 / 1 ตัว / 1 วัน	2,000	
	ค่ารถ ไป – กลับ กรุงเทพ - หาดใหญ่ 6 คน	734 / 1 คน / 1 เที่ยว	8,808	
ค่าอาหาร	100 / 1 คน / 1 วัน	3,000		
จีปาดะ		2,000		
	รวม		24,558	
ครั้งที่2	ค่าอุปกรณ์ ระยะเวลา 4 วัน			
	- กล้อง Panasonic	500/ 1 ตัว/1 วัน	2,000	
	- ไฟ 1000 W. 1 ตัว	250 / 1ตัว / 1 วัน	1,250	
	- ไฟ 800 W. 2 ตัว	200 / 1 ตัว / 1 วัน	2,000	
	ค่ารถ ไป – กลับ กรุงเทพ - หาดใหญ่ 4 คน	734 / 1 คน / 1 เที่ยว	5,872	
ค่าอาหาร	100 / 1 คน / 1 วัน	1,600		
จีปาดะ		2,000		
	รวม		14,722	

ครั้งที่ 1	2 4 5 5 8
ครั้งที่ 2	<u>1 4 7 2 2</u>
ค่าใช้จ่ายหลังการถ่ายทำ	<u>2 0 0 0</u> +
รวม	<u>4 1 2 8 0</u>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นางสาวกฤติกา จุณรัตน์ เกิดเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาภาพยนตร์และวิดีโอ จากภาควิชาศิลปะ ศิลปะ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในปี การศึกษา 2548

เริ่มเข้าศึกษาในสาขาภาพยนตร์ ปี 2545 ในขณะที่ศึกษามีผลงาน ได้แก่

- เข้าร่วมการ WORKSHOP สารคดีโทรทัศน์ “วัยรุ่น กับสังคมไทย”
- เข้าร่วมและร่วม WORKSHOP โครงการสารคดีชนเผ่า ร่วมกับ Hilltribe.org ที่ จ.เชียงราย และได้รับรางวัลชมเชยจากการส่งสารคดีเข้าร่วมโครงการ
- เป็น Staff ให้กับงาน “ทำหนังสั้น มัธยม” มูลนิธิหนังไทย ร่วมกับกระทรวง วัฒนธรรม
- ชนะเลิศภาพยนตร์สารคดีเที่ยวทั่ว ไทยหัวใจสีเขียว เรื่อง “ความประทับใจใกล้กรุงเทพ”

นอกจากนี้ยังสนใจที่จะทำหนังสั้นร่วมกับเพื่อนๆ ในนาม Art On Film Club ในหลายโครงการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทั้งการปฏิบัติงาน และการใช้ความคิดตอบ โจทย์ของแต่ละ โครงการ

ผลงานภาพยนตร์ในขณะศึกษา ทั้งแบบกลุ่ม และ เดี่ยว ได้แก่

- มนต์รักกะหมี่เขียว / ตู๊ดตู๋ / ปิคฉาก / ข้าวกล่อง / กลิ่นสบานวม
- โฆษณา Gasby / สารคดีพอเพียง
- อัญญาบ และ ฟาติมะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

1. ประวิทย์ แต่งอักษร , มาทำหนังสือกันเถอะ, พิมพ์ครั้งที่ 2 , หนังสือความรู้พื้นฐานทาง
ภาพยนตร์ , กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์ , 2542
2. รักसानต์ วิวัฒน์สินอุดม , นักสร้าง สร้างหนัง หนังสือ , กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ
ภาพยนตร์และภาพนิ่ง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2545
3. ศศ.เสาวนีย์ จิตต์หมวด , วัฒนธรรมอิสลาม , พิมพ์ครั้งที่ 3 , กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทาง
นำ , 2535
4. มนตรี อุดมพงษ์ , ความรู้ลึกของคนกลัว , คอลัมน์คนหลังข่าว , The City Journal , ปีที่
1 , ฉบับที่ 34 , (พฤศจิกายน 2548) : น. 27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้